

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก

A STUDY OF CERTIFICATE STUDENT'S EMOTIONAL QUOTIENT IN
TECHNICAL COLLEGE IN EASTERN EDUCATION REGION

วิชาญ อินปัญญา
WICHAN INPANYA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของภาวศกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาวศกษา
บงชทตวทษาจ้งช

สทวบงนทศนโปลยัทระจคทวเกจ้งแ่งคทศททวทวระจคทระจ้ง

ท.ศ. 2547

ISBN 974-15-1148-5

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก

A STUDY OF CERTIFICATE STUDENT'S EMOTIONAL QUOTIENT IN
TECHNICAL COLLEGE IN EASTERN EDUCATION REGION

วิชาญ อินปัญญา
WICHAN INPANYA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2547

ISBN 974-15-1148-5

A STUDY OF CERTIFICATE STUDENT'S EMOTIONAL QUOTIENT IN
TECHNICAL COLLEGE IN EASTERN EDUCATION REGION

WICHAN INPANYA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2004

ISBN 974-15-1148-5

COPYRIGHT 2004

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

| | |
|---------------------------------|---|
| หัวข้อวิทยานิพนธ์ | การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา ภาคตะวันออก |
| นักศึกษา | วิชาญ อินปัญญา |
| รหัสประจำตัว | 42064708 |
| ปริญญา | ครุศาสตรบัณฑิตสาขารวมมหาบัณฑิต |
| สาขาวิชา | หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา |
| พ.ศ. | 2547 |
| อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ | ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม |
| อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม | ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ |

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก จำแนกตามเพศ และอายุ
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 1 - 3 ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน
ความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุระหว่าง 12 - 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข จำนวน 1 ฉบับ

ผลการวิจัยสรุปว่า

ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 12 คน (ร้อยละ 3.17) เท่ากับ
เกณฑ์ 309 คน (ร้อยละ 81.75) สูงกว่าเกณฑ์ 57 คน (ร้อยละ 15.08)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 11.38) เท่ากับเกณฑ์
328 คน (ร้อยละ 86.77) และสูงกว่าเกณฑ์ 7 คน (ร้อยละ 1.85)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 173 คน (ร้อยละ 45.77) เท่ากับ
เกณฑ์ 205 คน (ร้อยละ 54.23) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน (ร้อยละ 10.05) เท่ากับเกณฑ์ 340 คน (ร้อยละ 89.95) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 200 คน (ร้อยละ 52.91) เท่ากับเกณฑ์ 178 คน (ร้อยละ 47.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 213 คน (ร้อยละ 56.35) เท่ากับเกณฑ์ 165 คน (ร้อยละ 43.65) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 10 คน (ร้อยละ 2.65) เท่ากับเกณฑ์ 324 คน (ร้อยละ 85.71) สูงกว่าเกณฑ์ 44 คน (ร้อยละ 11.64)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 170 คน (ร้อยละ 44.97) เท่ากับเกณฑ์ 208 คน (ร้อยละ 55.03) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 35 คน (ร้อยละ 9.26) เท่ากับเกณฑ์ 343 คน (ร้อยละ 90.74) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

| | |
|-------------------|---|
| Thesis Title | A Study of Certificate Student's Emotional Quotient in Technical College in Eastern Education Region |
| Student | Mr. Wichan Inpanya |
| Student ID | 42064708 |
| Degree | Master of Industrial Education |
| Programme | Vocational Curriculum and Instruction |
| Year | 2004 |
| Thesis Advisor | Assistant Professor Dr. Leadluk Klinhom |
| Thesis Co-Advisor | Dr. Phadungchai Pupat |

ABSTRACT

The purposes of this research were to study of certificate student's emotional quotient in Technical College in Eastern education region and to study of certificate student's emotional quotient in Technical College in Eastern education region by sex and age.

The population of this study were certificate students level 1 – 3 in Technical College in Eastern education region under the Office of Vocational Education Committee during the semester of 2003 academic year in 12 colleges of Technical. The samples were 390 respectively. The instrument used in the research was one set of emotional intelligent screening test, instrument from Department of Mental Health under Ministry of Public Health. The statistical procedures used were frequency and percentage.

The conclusion of this study were as followings:

Goodness – Totally

1. The students had score of self-control is lower level 12 personal (3.17 percentage) same level 309 personal (81.75 Percentage) and had high level 57 personal (15.18 percentage) .

2. The students had score of sympathize with anyone is lower level 43 personal (11.38 percentage) same level 328 personal (86.77 percentage) and had high level 7 personal (1.85 percentage).

3. The students had score of responsibilities is lower level 173 personal (45.77 percentage) same level 205 personal (54.23 percentage) and a student not had score high level.

Proficient – Totally

1. The students had score of influence is lower level 38 personal (10.05 percentage) same level 340 personal (89.95 percentage) and a student not had score high level.

2. The students had score of decision and problem solving is lower level 200 personal (52.91 percentage) same level 178 personal (47.09 percentage) and a student not had score high level.

3. The students had score of relationship is lower level 213 personal (56.35 percentage) same level 165 personal (43.65 percentage) and a student not had score high level.

Happiness – Totally

1. The students had score of self-proud is lower level 10 personal (2.65 percentage) same level 324 personal (85.71 percentage) and had high level 44 personal (11.64 percentage).

2. The students had score of self-satisfy is lower level 170 personal (44.97 percentage) same level 208 personal (55.03 percentage) and a student not had score high level.

3. The students had score of peaceful is lower level 35 personal (9.26 percentage) same level 343 personal (90.74 percentage) and a student not had score high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และช่วยตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนการปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณท่านนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ผู้เป็นที่เคารพอย่างยิ่ง รวมทั้งพี่ ๆ ทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือทุกด้านตลอดมา

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ และบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และครู – อาจารย์ ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

วิชาญ อินปัญญา

สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย | I |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ | III |
| กิตติกรรมประกาศ | V |
| สารบัญ..... | VI |
| สารบัญตาราง..... | VIII |
| บทที่ 1 บทนำ..... | 1 |
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... | 1 |
| 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... | 3 |
| 1.3 แนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย..... | 3 |
| 1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... | 3 |
| 1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... | 4 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 7 |
| 2.1 อารมณ์..... | 7 |
| 2.2 ความฉลาดทางอารมณ์..... | 9 |
| 2.3 พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่น..... | 23 |
| 2.4 การจัดอาชีวศึกษา..... | 31 |
| 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 38 |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... | 40 |
| 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... | 40 |
| 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 42 |
| 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... | 45 |
| 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล..... | 45 |
| 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 46 |

สารบัญ (ต่อ)

| | |
|---|----|
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 47 |
| บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ | 60 |
| 5.1 สรุปผลการวิจัย..... | 60 |
| 5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... | 68 |
| 5.3 ข้อเสนอแนะ..... | 69 |
| บรรณานุกรม | 71 |
| ภาคผนวก | 74 |
| ภาคผนวก ก | 75 |
| ภาคผนวก ข | 81 |
| ประวัติผู้เขียน | 99 |

สารบัญตาราง

| ตารางที่ | หน้า |
|---|------|
| 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามสถานศึกษาและเพศ..... | 40 |
| 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาและเพศ..... | 42 |
| 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียน..... | 47 |
| 4.2 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ในภาพรวม..... | 48 |
| 4.3 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศชาย..... | 50 |
| 4.4 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศหญิง..... | 52 |
| 4.5 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามอายุ 15 ปี..... | 54 |
| 4.6 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามอายุ 16 ปี..... | 56 |
| 4.7 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามอายุ 17 ปี..... | 58 |

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมในสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่บุคคลทุกเพศทุกวัยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางคนหรือบางกลุ่มก็สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยวิธีการปรับตัวตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ในสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาได้บ้างตามศักยภาพที่มีอยู่ แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่รู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง เกิดความเครียดมาก ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และอาจหาทางออกของปัญหาที่ไม่ถูกต้อง

หากจะถามว่าในการดำเนินชีวิตของบุคคลในปัจจุบันต้องการอะไรมากที่สุดในชีวิต คำตอบคงจะมีหลากหลายมากมายแต่ก็อาจสรุปโดยรวมได้ว่า “ต้องการความสำเร็จ และความสุข” และความนิยามของคำว่าความสำเร็จและความสุข ก็จะไม่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และคนที่จะสำเร็จในชีวิตได้ก็จะต้องเป็นคนเก่ง ความเก่งในอดีตเราจะมุ่งไปที่สติปัญญา (Intelligence) และดัชนีชี้วัดระดับสติปัญญาของมนุษย์ เราใช้คำว่า IQ (Intelligence Quotient) เป็นตัวบ่งชี้ ทางสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงมุ่งจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อจะพัฒนาสติปัญญาของเด็กเป็นการใหญ่ จนบางครั้งทำให้เกิดความรู้สึกว่าเราสอนเด็กให้มีสมองโต แต่แขนขาเล็ก เข้ากับใครไม่ได้ จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏเรามักจะพบว่า คนที่มีความสามารถทางสมองดี มีความคิดที่ปราดเปรื่อง ที่เรียกกันว่ามี IQ สูง เรียนเก่งจนประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถสอบผ่านการทดสอบคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งที่ดี ๆ ในองค์กร แต่ไม่มีหลักประกันใด ๆ ว่าคนที่ IQ สูง ๆ จะประสบความสำเร็จในอาชีพเสมอไป บางคนล้มเหลวในการทำงาน ไม่อาจก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาทางด้านการควบคุมอารมณ์และด้านมนุษยสัมพันธ์นั่นเอง (ทศพร ประเสริฐสุข, 2543 : 1)

จากปัญหาที่คนมีระดับสติปัญญาสูง แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่อาจใช้ศักยภาพหรือความเก่งที่มีอยู่อย่างเต็มที่ เนื่องจากบุคคลอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ สาเหตุมาจากบุคคลเหล่านี้มีปัญหาในเรื่องการควบคุมอารมณ์ ทำเรื่องอะไรก็เหลว จึงทำให้ปัจจุบันนักการศึกษาหันมาสนใจศึกษาภาวะของการควบคุมอารมณ์ หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคมที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้น และใช้

ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้้นำในการคิดและกระทำในสิ่งต่าง ๆ (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 1) ดังจะเห็นได้จาก แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549 ได้กำหนดเป้าหมายที่จะปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่จะพัฒนาตนเองได้อย่าง เต็มศักยภาพ เป็นคนดี และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 45) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราที่ 6 ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยแนวทาง ในการจัดการศึกษาจะต้องถือหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ และถือว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้ หลักการจัดการศึกษา ต้องเน้นความรู้ คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 3 - 18) ดังนั้น สถาบันการศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการศึกษา ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ทั้งเป็นคนดี และเป็นคนเก่ง สามารถอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข

วิทยาลัยเทคนิคเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัด การเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ให้แก่เยาวชนของประเทศ และป้อนผลผลิต เข้าสู่ตลาดแรงงานต่อไป ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แบ่งกลุ่มสถานศึกษาออก เป็นภาคต่าง ๆ สำหรับกลุ่มสถานศึกษาภาคตะวันออก จะประกอบไปด้วยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใน จังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก และสระแก้ว โดย จังหวัดดังกล่าวเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทั้งทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีสูง สำหรับนักเรียนที่เรียน ในวิทยาลัยเทคนิค ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น อายุระหว่าง 12 - 17 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและอารมณ์สูง นักเรียนบางคนอาจจะปรับตัวได้ดี แต่บางคนอาจจะปรับตัวได้ ไม่ดี จนเป็นที่มาของปัญหาต่าง ๆ ของสังคม และประเทศชาติ ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันสื่อมวลชน ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับ การทะเลาะวิวาท การใช้สารเสพติด ปัญหาการหนีเรียน การฆ่าตัวตาย ของ นักเรียนนักศึกษา อยู่อย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก เพื่อที่จะได้นำข้อมูลนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับปรุงคุณลักษณะของนักเรียนให้เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศ และอายุ

1.3 แนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้กรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543 : 6) ที่ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.3.1 ด้านความดี

1. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง
2. ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น
3. ความสามารถในการรับผิดชอบ

1.3.2 ด้านความเก่ง

1. ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง
2. ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

1.3.3 ด้านความสุข

1. ความภูมิใจในตนเอง
2. ความพึงพอใจในชีวิต
3. ความสงบทางใจ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 19,383 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้เกณฑ์ของ Taro Yamane

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น

1. เพศชาย
2. เพศหญิง

2.1.2 อายุ แบ่งเป็น

1. อายุ 15 ปี
2. อายุ 16 ปี
3. อายุ 17 ปี

2.2. ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านความดี

2.2.2 ด้านความเก่ง

2.2.3 ด้านความสุข

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความดี ความเก่ง และความสุข

1.1 ความดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

1.1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง หมายถึง การรู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้ และแสดงออกอย่างเหมาะสม

1.1.2 ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การใส่ใจผู้อื่น เข้าใจและยอมรับผู้อื่น และแสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักการให้ รู้จักการรับ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

1.2 ความเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

1.2.1 ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง หมายถึง การรู้จักศักยภาพของตนเอง การสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

1.2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา หมายถึง การรับรู้และเข้าใจปัญหา มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และมีความยืดหยุ่น

1.2.3 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น หมายถึง การรู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และแสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

1.3 ความสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ประกอบด้วย

1.3.1 ความภูมิใจในตนเอง หมายถึง การเห็นคุณค่าในตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง

1.3.2 ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง การรู้จักมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

1.3.3 ความสงบทางใจ หมายถึง การมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลาย และมีความสุขสงบทางจิตใจ

2. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ใน

วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. วิทยาลัยเทคนิค หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคจะเข้เชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคจุฬารัตน์ (ลาดขวาง) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยเทคนิคตราด วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว

4. ประเภทวิชา หมายถึง การจัดกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม

4.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างยนต์, ช่างกลโรงงาน, ช่างไฟฟ้า, ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และช่างเชื่อมโลหะ

4.2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยกรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อารมณ์
2. ความฉลาดทางอารมณ์
3. พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่น
4. การจัดอาชีวศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อารมณ์

คำว่า “อารมณ์” หรือในภาษาอังกฤษ “Emotion” มาจากภาษาละตินว่า “MOTERE” เป็นคำกริยาที่แปลว่า “เคลื่อนไหว” (To Move) เมื่อเติม E นำหน้าก็หมายถึง “เคลื่อนไหวจาก” ซึ่งแสดงถึงคุณสมบัติของอารมณ์จะมีส่วนร่วมอยู่เสมอในการกระตุ้นให้เกิดการกระทำสิ่งต่าง ๆ

ความหมายของอารมณ์จากการศึกษาหน้าที่ของสมองพบว่า อารมณ์ ทำหน้าที่เตรียมสภาพร่างกายให้มีปฏิกิริยาได้ตอบในลักษณะต่าง ๆ เช่น เมื่อโกรธก็จะมีอาการไหลเวียนของโลหิตมาที่มือ ทำให้ง่ายต่อการหยิบจับอาวุธ หรือต่อคู่ต่อสู้ การเต้นของหัวใจจะถี่ขึ้น มีการหลั่งสาร แอดรีนาลีน ที่นำไปสู่การมีพลังกำลังที่แข็งแรงพอที่จะกระทำการใด ๆ ที่ต้องมีการต่อสู้อย่างรุนแรง

ในบรรดาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ทางสรีระหรือร่างกายของบุคคล อารมณ์สุข (Happiness) จะเพิ่มการทำงานของศูนย์กลางในสมองที่สกัดกั้นความรู้สึกทางลบไม่ให้เกิดขึ้นและจะเพิ่มพลังงานในการจำกัดความคิดวิตกกังวลให้หมดไปโดยไม่มีปฏิกิริยาทางร่างกายอื่นนอกจากความสงบ และพึงพอใจซึ่งทำให้ร่างกายฟื้นจากสิ่งกระตุ้นทางร่างกายได้เร็วกว่าเมื่อมีอารมณ์โกรธ (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 20)

2.1.1 ความหมายของอารมณ์

นักจิตวิทยาและนักวิชาการต่าง ๆ ทั้งต่างประเทศและในประเทศได้ให้ความหมายของอารมณ์ไว้ดังนี้

เทอดศักดิ์ เดชคง (2543 : 20) ได้ให้ความหมายของคำว่าอารมณ์เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีผลมาจากการตอบสนองต่อตัวกระตุ้น ทั้งที่มาจากภายใน ได้แก่ ความสบาย ความเจ็บระบบ และอาจมาจากสิ่งเร้าภายนอกไม่ว่าจะเป็นจากผู้คน อุณหภูมิ เสียง แสง ดินฟ้าอากาศ

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 85) ได้ให้ความหมายของคำว่าอารมณ์ คือ ลักษณะความรู้สึกหรือความสะเทือนใจที่เกิดจากร่างกายถูกสิ่งเร้าและแสดงออกโดยได้ตอบในลักษณะต่าง ๆ

สรุปความหมายของอารมณ์ คือ สภาวะจิตใจที่มีผลกระทบจากการตอบสนองต่อตัวกระตุ้นจากภายนอกและภายใน จนทำให้เกิดการโต้ตอบในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางบวกหรือความสุขและทางลบ หรือความทุกข์

2.1.2 ประเภทของอารมณ์

Daft (อ้างในมนัส บุญประกอบ. 2543 : 214-215) ได้ให้ความหมายของอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ความโกรธ เช่น โกรธเป็นไฟ ชุนเคือง ชุนเจียว หงุดหงิด
2. ความกลัว เช่น ความกังวล ขวัญอ่อน ออกสิ้นขวัญหนี เสียวขวัญ น่าขนพองสยองเกล้า
3. ความร่าเริง เช่น ความสุข สนุกสนาน คลายอารมณ์ สําร่าญใจ น่าขบขัน
ปลาบปล้ม ภูมิใจ นำตื้นตัน
4. ความรัก เช่น มิตรจิต ไร้วางใจ กรุณา ผูกพัน บูชา จงรักภักดี
5. ความประหลาดใจ เช่น สะดุ้งตกใจ ทำให้ตกใจ กังขา ทำให้พิศวง สงสัย
อัศจรรย์ใจ
6. ความขมขื่นใจ เช่น ความรู้สึกดูถูก รักเกียจ ปฏิเสธ เกลียดขัง ความรู้สึก
ขยะแขยง ขมขื่น
7. ความอับอาย เช่น มลทิน ทำให้ขวยเขิน ทำให้เสียใจ ต่ำต้อย ความบัดสี ความผิด
8. ความเศร้าโศก เช่น ชุนใจ ใจคอเหี่ยวแห้ง หงอดเหงา ความเศร้าสลด หมดหวัง
ความเวทนาสงสาร เศร้า

สรุปประเภทของอารมณ์ คือ ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความรัก ความร่าเริง ความอับอาย และความเศร้าโศกเสียใจ

2.2 ความฉลาดทางอารมณ์

คำว่า EQ เป็นคำย่อมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Emotional Quotient ที่จริงแล้ว EQ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Emotional Intelligence หรือ EI แต่เนื่องจากให้เกี่ยวเนื่องกับคำว่า IQ จึงใช้คำเลียนแบบว่า EQ คำว่า Emotional Intelligence ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดย Peter Salovey นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยเยล และ John Mayer จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

ความหมายของ EQ (Emotional Quotient) และ Emotional Intelligence (EI) มักจะมีความสัมพันธ์กัน และบางครั้งก็ใช้แทนกันอย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึง EI จะหมายถึงโครงสร้างด้านต่าง ๆ ของความฉลาดทางอารมณ์ แต่ EQ มีความหมายถึงผลที่ได้รับจากการวัดหรือประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคล เช่นเดียวกับ IQ ที่ชี้บ่งระดับความสามารถทางสติปัญญาที่ได้จากการประเมินแบบทดสอบเชาว์ปัญญา (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 28)

คำว่า EQ ในภาษาไทยยังไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน จึงมีคำแปลมากมาย เช่น สติ อารมณ์ เซอร์อารมณ์ ปัญญาทางอารมณ์ อัจฉริยะทางอารมณ์ ฯลฯ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “ความฉลาดทางอารมณ์” ตามกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

2.2.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

นักจิตวิทยาและนักวิชาการต่าง ๆ ในต่างประเทศและในประเทศไทยได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

Bar-on (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 24) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นองค์ประกอบของความสามารถด้านส่วนตัว อารมณ์ และสังคมของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างประสบความสำเร็จ

Cooper & Sawaf (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางอารมณ์ของตนเป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธ์ภาพและโน้มน้าวจิตใจของผู้อื่น

Goleman (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 25) ให้ความหมาย ความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการอารมณ์ของตนเองเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ

วิลาสลักษณ์ ชิววลลี (2542 : 41) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในแง่ของความสามารถของบุคคลที่จะเข้าใจ จัดการ และให้ประโยชน์จากอารมณ์ของตนเองสามารถเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลได้

พระราชวรมนี (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 25) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ การใช้ปัญญาแก้ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่าอารมณ์หรือความรู้สึกนั้นเป็นหลักในเกิดพฤติกรรม และปัญญาจะเป็นตัวกำกับชีวิตของเราให้การแสดงออกไปในทางที่ถูกต้อง

นิตยา คชภักดี (2542 : 109) ได้ให้ความหมายของคำว่าความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ คือการรู้จักแยกแยะและความคุมความรู้สึก ควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ รู้และเข้าใจตัวเอง สามารถแสดงอารมณ์ออกมาอย่างสร้างสรรค์นอกจากนี้ยังเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของคนอื่น รู้จักกาลเทศะ

ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 21) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะตระหนักถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถรอคอยการตอบสนองของความ ต้องการ ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองที่จะเผชิญอุปสรรค และข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อันมีค่าของตนเองได้ สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในฐานะผู้นำ หรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 34) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ การเรียนรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตนให้ตระหนัก มีสติ รู้เท่าทันสาเหตุและความแปรผันด้านอารมณ์ของตน สามารถบริหารจัดการภาวะอารมณ์ที่สร้างประโยชน์แก่ทุกอย่าง สร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเอง นำเอาเขาว์อารมณ์ของตนมาติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ในรูปแบบของการสื่อสาร ความเข้าใจใจคน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา รักษาความสมดุลของเหตุผลกับอารมณ์ บริหารจัดการความสัมพันธ์งาน ในหน้าที่ของตนกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

ลักขณา แพทยานันท์ (2542 : 21) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของบุคคลในการใช้สติรับรู้อารมณ์ และควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทำให้สามารถเข้าใจและรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ใช้ปัญญาในการแสดงอารมณ์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเมตตา กรุณา นำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ทำให้บุคคลมีความสุขประสบความสำเร็จในชีวิต นั่นก็คือ การเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่สมบูรณ์

กรมสุขภาพจิต (2543 : 55) ได้ให้คำนิยามความฉลาดทางอารมณ์ไว้ คือ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตกับบุคคลอื่น อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

สรุปความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ของตนเอง มีความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม มีแรงจูงใจในตนเอง สามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคได้อย่างไม่ย่อท้อจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งสามารถรับรู้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีทักษะทางสังคมในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

2.2.2 วิวัฒนาการของความฉลาดทางอารมณ์

ญาดา หลาวเพชร (2544 : 26-28) ได้สรุปวิวัฒนาการของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า แต่เดิมนักการศึกษาและนักจิตวิทยามุ่งศึกษาและสนใจในด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา (Cognitive) เช่น ความจำและการแก้ปัญหา แต่ก็มีนักจิตวิทยาหลายท่านที่เริ่มเห็นความสำคัญของความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวกับเชาว์ปัญญา (Non-Cognitive Aspects) ดังนี้

ปี ค.ศ.1920 Edward L. Thorndike ได้เสนอว่า Social Intelligence เป็นส่วนประกอบของความสามารถทางสติปัญญา และให้ความหมายของ Social Intelligence คือความสามารถเข้าใจผู้อื่น มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม หรือ ความเฉลียวฉลาดทางสังคมแต่ได้รับความสนใจน้อย

ปี ค.ศ.1939 David Wechaler ได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับความสามารถที่เรียกว่า Non Cognitive Intelligence ดังเห็นได้จากการที่ Wechaler ได้ให้ความหมายของเชาว์ปัญญาเพื่อสร้างแบบทดสอบขึ้น ในปี ค.ศ.1939 และ ค.ศ. 1985 ว่า “เชาว์ปัญญาเป็นความสามารถหลาย ๆ ด้านรวมกันของบุคคลในการกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายคิดอย่างมีเหตุผล และใช้ความสามารถในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม” นอกจากนี้เวคเลอร์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ อารมณ์ บุคคล และสังคม และแบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่ไม่รวมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะ เป็นแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์

ปี ค.ศ.1970 Henry Mintzberg เป็นคนแรกที่ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลสำเร็จของการศึกษา หรือการฝึกอบรม แต่จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ความรู้สึก และภาวะอารมณ์ของผู้อื่น

ปี ค.ศ.1973 David McClelland ได้เสนอความคิดไว้ว่า

1. เกรดเฉลี่ย บอกถึงความสำเร็จในการเรียน ไม่สามารถบอกถึง ความสำเร็จในอาชีพได้
2. แบบวัดเชาว์ปัญญา แบบวัดความถนัด ไม่ได้เป็นตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพหรือ ความสำเร็จในชีวิต
3. แบบทดสอบและผลการเรียนสามารถทำนายการปฏิบัติงานได้
4. การวัดสมรรถนะ (Competencies) ควรวัดความสามารถในการปฏิบัติจริงมากกว่า ความสามารถในการคิดวางแผนโดยไม่ได้กระทำจริง

แนวคิดของ McClelland เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อ แนวทางการศึกษาวิจัยของนัก จิตวิทยา รุ่นต่อมา ในการนำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competence) มาศึกษา

ปี ค.ศ.1983 Howard Gardner ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า ความสำเร็จของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ ความสามารถทางอารมณ์ของบุคคลนั้นด้วย

ปี ค.ศ.1990 Peter Saloyer & John Mayer ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอารมณ์ที่มีผล ต่อความสามารถทางสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และบุคลิกภาพเป็นผู้เสนอกรอบแนวคิด และ บัญญัติศัพท์ คำว่า EQ เป็นคนแรกโดยให้ความหมายว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการกระตุ้นรู้ ถึงความรู้สึก และภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตน เอง ทำให้สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

ปี ค.ศ.1994 Antonio R. Damasio ได้ยืนยันผลการวิจัยที่ค้นพบว่า การให้เหตุผล การตัดสินใจ มีส่วนเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์อย่างแยกไม่ออก

ปี ค.ศ.1995 Daniel Goleman เป็นนักจิตวิทยา และนักข่าวด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือ นิตยสาร ไทม์ Goleman เป็นผู้ที่ทำให้ EQ เป็นที่สนใจอย่างแพร่หลายโดยได้ตีพิมพ์บทความเรื่อง The EQ factor โดยเน้นว่า ความสำเร็จของบุคคลเกิดจากความสามารถทางสติปัญญาเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ อีก 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นผลมาจาก ความฉลาดทางอารมณ์และยังได้บัญญัติศัพท์คำว่า Emotionally ขึ้น รวมทั้งเขียนหนังสือชื่อ Emotional Intelligence : Why it can matter more than IQ ซึ่งกล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของ Saloyer & Mayer โดยแบ่งองค์ประกอบของ ความฉลาดทางอารมณ์เป็น 5 องค์ประกอบคือ การตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเอง การจัดการกับ อารมณ์อย่างเหมาะสม การตั้งเป้าหมายและสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง การตระหนักรู้ถึงอารมณ์ ต่าง ๆ ของผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 55) ได้กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลร่วมจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน ครอบครัว สื่อ โรงเรียน มีบทบาทหล่อหลอมพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคล
2. ความฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวข้องอย่างมากกับวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เจริญสมวัย (Mature) เช่น ความอดได้รอได้ ไม่หุนหันพลันแล่น หรือใจร้อน โกรธง่าย การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา การไม่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น
3. ความฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวข้องกับผู้บุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลสามารถปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้
4. ความฉลาดทางอารมณ์ สามารถเรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาได้ โกลแมน กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวจากพันธุกรรม ไม่ได้พัฒนามากในช่วงวัยเด็กตอนต้น เหมือนความสามารถทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวข้องกับระดับประสบการณ์ของบุคคล บาร์ออน (Bar-on) เชื่อว่า EQ พัฒนาได้ตั้งแต่วันเด็กไปจนถึงอายุ 50 ปีกว่า ๆ โดยมีจุดสูงสุดในช่วงอายุ 45-55 ปี
5. ความฉลาดทางอารมณ์ ประเมินได้ในนัยความเหมาะสม มากกว่าที่จะกำหนดเป็นความถูก-ผิด หรือการประเมินเป็นแต้มคะแนน ระดับ EQ ของบุคคลในการประเมินแต่ละครั้งอาจมีค่าที่ผันแปรได้ การประเมิน EQ ควรใช้เครื่องมือวัดหลายรูปแบบประกอบกัน การใช้วิธีการประเมินโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง อาจทำให้ผลการประเมินชี้นำไปในทางที่ผิดได้ เนื่องจากเครื่องมือประเมิน EQ ส่วนมากอยู่ในระยะแรก ๆ ของการพัฒนา
6. มีหลายองค์ประกอบร่วม ความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู ภาวะแวดล้อม วัฒนธรรม การหล่อหลอมพัฒนา EQ เป็นผลรวมจากทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดคุณค่าภายในตน การดูดซึมซับและการปรับตัว การขัดเกลานิสัยทางสังคม และการแสดงออกให้ปรากฏ
7. ความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถทางสติปัญญา (IQ) ไม่แน่นอน แต่ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มีแนวโน้มที่จะมี IQ สูงด้วย เนื่องจากองค์ประกอบของ EQ จะช่วยเสริมให้บุคคลเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

2.2.4 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 59-77) ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการและนักจิตวิทยาเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

Wager & Sternberg (อ้างในวีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 59-77) ได้เสนอ พฤติกรรมของผู้ที่ชาญฉลาดด้าน “practical Intelligence” ว่าเป็นพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามารถที่ส่งเสริมให้ตนประสบความสำเร็จในวิชาชีพ การบริหารงาน และความสำเร็จในชีวิต โดยประกอบด้วยความสามารถใน 3 ด้าน ดังนี้

1. การครองตน (Managing Self) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการตนเองในชีวิตประจำวันแต่ละวัน ให้บรรลุเป้าหมาย และได้ผลผลิตสูงสุด โดยจัดลำดับกิจกรรมที่ต้องกระทำ การกระตุ้นซึ่งนำตนเองให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ สร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเอง รู้ขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง

2. การครองคน (Managing Others) หมายถึง การมีทักษะความรู้ในการบริหารผู้ใต้บังคับบัญชา และมีความสัมพันธ์อันดีทางสังคม ความสามารถเข้าใจกับผู้อื่นได้ มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคคล การให้รางวัลตามผลงานและความเหมาะสม

3. การครองงาน (Managing Career) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การ สร้างชื่อเสียงและประโยชน์ต่อองค์การ

Salovey & Mayer (อ้างในวีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 59-77) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นเรื่องของทักษะในการปรับตัวใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การรู้จักภาวะอารมณ์ของตนเอง เป็นการประเมินภาวะอารมณ์และแสดงอารมณ์ของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เป็นผู้รู้จักภาวะอารมณ์ของตนจะต้องสามารถรับรู้ระบุ และจำแนกภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนได้ ซึ่งเป็นผลให้สามารถปรับแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ถูกต้องมากขึ้น

2. การควบคุมอารมณ์ เป็นความสามารถในการควบคุม กำกับ ดูแล ภาวะอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ทั้งในด้านของ กาย วาจา และใจ

3. การใช้ไหว้อารมณ์ เป็นความสามารถในการควบคุม กำกับ ดูแล ภาวะอารมณ์ ที่เกิดขึ้นในการแก้ปัญหา หรือการปรับตัว เช่น อารมณ์ดี ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพบว่าบุคคลแต่ละคนจะมีความสามารถในการใช้ประโยชน์ จากภาวะอารมณ์ของตนได้ต่างกัน

Salovey & Mayer (อ้างในวีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 59-77) ได้ปรับปรุงองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ใหม่ เนื่องจากนิยามขององค์ประกอบเดิม มีขอบเขตจำกัดไม่สามารถ

อธิบายในมุมมองกว้างได้ โดยเฉพาะบทบาทของการคิดที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของบุคคล จึงได้เสนอโมเดลที่ปรับปรุงไว้ เป็น 4 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. การรับรู้ การประเมิน หรือ การตีความ และการแสดงออกของอารมณ์ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย
 - 1.1 ความสามารถในการระบุภาวะอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างถูกต้อง
 - 1.2 ความสนใจในการระบุภาวะอารมณ์ของผู้อื่นได้ถูกต้อง
 - 1.3 ความสามารถในการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง แสดงความต้องการได้ตรงตามความรู้สึกอย่างเหมาะสม และถูกกาลเทศะ
 - 1.4 ความสามารถในการจำแนกความรู้สึกต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
2. การเกื้อหนุนของอารมณ์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 2.1 ความรู้สึก หรือ อารมณ์ สามารถช่วยในการจัดลำดับ ความสำคัญเพื่อแก้ปัญหาได้
 - 2.2 อารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน จะเกื้อหนุนในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น โดยรู้ว่าจะไม่ให้เหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นอีกและจดจำความรู้สึกต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เช่น ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจ ก็จดจำไว้เป็นบทเรียนและไม่ให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นอีก
 - 2.3 อารมณ์หรือความรู้สึกที่เปลี่ยนไป ทำให้ความคิดเปลี่ยนไปด้วย สามารถคิดในทางสร้างสรรค์ ละเอียดรอบคอบ และมอบสถานการณ์หรือปัญหาได้หลายด้านมากยิ่งขึ้น
 - 2.4 ภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ทำให้บุคคลค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้มีขึ้น ความรู้สึกเป็นสุข ช่วยทำให้จิตใจเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. การเข้าใจ การวิเคราะห์ และการใช้ความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ ประเภทด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 3.1 สามารถระบุความรู้สึกหรืออารมณ์ได้ เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างอารมณ์กับพฤติกรรมและคำพูดได้ เช่น ความรู้สึกไม่ชอบกับเกลียด ความสมหวังกับความดีใจ ความชอบกับรัก
 - 3.2 สามารถตีความหมายของอารมณ์ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากอารมณ์หนึ่ง ๆ ได้ เช่น การพลัดพรากสูญเสีย ทำให้เกิดความเศร้าใจ
 - 3.3 สามารถเข้าใจอารมณ์ที่ซับซ้อนได้ เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกหลายอย่างที่เกิดขึ้น. โกลัเดียวกันได้ เช่น ความรู้สึกทั้งรัก ทั้งเกลียด เป็นผลจากอารมณ์ร่วมของความโกรธและความกลัว
 - 3.4 สามารถเข้าใจถึงความผันแปรของอารมณ์ หรือความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น การเปลี่ยนจากความโกรธเป็นความละอายใจ

4. อารมณ์ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

4.1 สามารถรับหรือเปิดรับต่อรับความรู้สึกหรืออารมณ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและด้านลบได้ตามความเป็นจริง

4.2 สามารถคิดใคร่ครวญได้ว่าจะยึดถือหรือปล่อยวางตนออกจากอารมณ์ความรู้สึกอันใดอันหนึ่งได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น

4.3 รับรู้และเข้าใจ ความรู้สึกและอารมณ์ เหล่านั้น อย่างชัดเจนและถูกต้องมีเหตุผล รู้สึกว่าอารมณ์เหล่านั้น จะส่งผลต่อการปฏิบัติของตนเองได้อย่างไร

4.4 สามารถบริหารจัดการภาวะอารมณ์ของตนและผู้อื่นได้ ลดความรุนแรงของอารมณ์ทางลบได้ รวมทั้งสามารถแสดงออกในทางบวก ได้โดยไม่บิดเบือนหรือใช้กลวิธีในการป้องกันตนเองมากเกินไป

Bar-on (อ้างในวีระวัฒน์ บัณฑิตามัย. 2542 : 59-77) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 15 คุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ความสามารถภายในตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถที่มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 1.1 ความสามารถในการเข้าใจภาวะอารมณ์ของตน
 - 1.2 มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตน
 - 1.3 มีการตระหนักรู้แห่งตนเองและความเป็นอิสระเอกเทศ
2. ความสามารถระหว่างบุคคล ประกอบด้วย
 - 2.1 การตระหนักรู้เท่าทันในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
 - 2.2 มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น
 - 2.3 มีน้ำใจ เอื้ออาทร ห่วงใยผู้อื่น
 - 2.4 มีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ความสามารถในการปรับตัว ประกอบด้วย
 - 3.1 มีความยืดหยุ่นในความคิด ความรู้สึก ความรู้สึกของตนได้ดี
 - 3.2 สามารถเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถตีความได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
 - 3.3 มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสภาวะการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี
4. มียุทธวิธีในการจัดการกับความเครียด ประกอบด้วย
 - 4.1 สามารถจัดการกับความเครียดได้เป็นอย่างดี

4.2 สามารถควบคุมอารมณ์แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

5. การจูงใจตนเองและสภาวะการณ์

5.1 การมองโลกในแง่ดี

5.2 สร้างความสนุกสนานให้เกิดแก่ตนเองและผู้อื่นได้ดี

5.3 รู้สึกและแสดงออกถึงความรู้สึกที่เป็นสุขให้ปรากฏได้

Cooper & Sawaf (อ้างในลักษณะ แพทยานันท์, 2542 : 30-31) ได้เสนอโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์ไว้เพื่อความสะดวกแก่การวัดที่เรียกว่า EQ Map ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

1. ความรอบรู้ในอารมณ์ (Emotional Literacy) หมายถึง การรู้จักอารมณ์ตนเอง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในอารมณ์ของตน ซึ่งจะทำให้เกิดการรับรู้ การควบคุมตัวเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีพลังอำนาจในตนเอง ได้แก่ ความซื่อสัตย์ทางอารมณ์ (Emotional Honesty) คือการรับรู้อารมณ์ของตนเองตรงตามความเป็นจริงอย่างถูกต้อง การสร้างพลังอารมณ์หรืออารมณ์ที่มีพลัง (Emotional Energy) คือการรวบรวมอารมณ์ของตนให้เกิดเป็นพลังที่สร้างสรรค์ การรับผลย้อนกลับของอารมณ์ (Emotional Feedback) คือรู้ว่าอารมณ์ทุกอารมณ์มีความสำคัญ เพราะสามารถทำให้เกิดปัญหาขัดแย้ง หรือเป็นโอกาสในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง และการหยั่งรู้ด้วยตนเองตามความเป็นจริง (Emotional Connection & Intuition)

2. ความเหมาะสมทางอารมณ์ (Emotional Fitness) หมายถึง การปรับวางอารมณ์ของตนได้อย่างยืดหยุ่น เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การสร้างความเชื่อถือได้ให้ เกิดแก่ตนเอง (Authenticity) การเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ การสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา ไม่พอใจที่จะอยู่กับที่ (Constructive Discontent) และความสามารถในการกลับคืนสู่สภาพปกติและการเดินหน้าต่อไป (Resilience & Renewal)

3. ความลึกซึ้งทางอารมณ์ (Emotional Depth) หมายถึง ระดับความลึกซึ้งของอารมณ์ ที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นการสำรวจแนวทางที่จะปรับชีวิตและหน้าที่การงานของตนให้ตรงกับเป้าหมาย และศักยภาพของตนเอง ได้แก่ ความผูกพันในงาน ความรับผิดชอบ และการมีสติ การมีเป้าหมาย และศักยภาพที่โดดเด่น ความซื่อตรง ทำงานอย่างซื่อสัตย์ และยึดเหนี่ยวในหลักจริยธรรม มีสัจจะ รักษาคำพูด คำพูดกับการกระทำตรงกัน มีคุณธรรม กล้ายอมรับข้อผิดพลาดของตนเองอย่างเปิดเผย และสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่นได้โดยปราศจากการใช้อำนาจ

4. ความผันแปรของอารมณ์ (Emotional Alchemy) เป็นความสามารถในการใช้อารมณ์และสัญชาตญาณ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีสมรรถภาพในการเผชิญปัญหาและความกดดัน

ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงการหยั่งรู้ได้ ความสามารถในการคิดใคร่ครวญ การเล็งเห็นโอกาสและการสร้างอนาคต

Goleman (1995 : 22-23) ได้เสนอองค์ประกอบ EQ ตามแนวคิดของ Salovey & Mayer (1990) ไว้ 5 ด้าน คือ

1. การรับรู้อารมณ์ตนเอง (Know one's Emotion) หมายถึง การตระหนักรู้ตนเอง เป็น การรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของตนเองตามความเป็นจริง และสามารถควบคุม อารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้

2. การบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง (Managing Emotion) คือ ความสามารถในการ ควบคุมการจัดการกับความรู้สึก หรือภาวะอารมณ์ของคนที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมตามสถาน การณ์ และสามารถควบคุมตนเองได้ เพื่อไม่ให้เกิดความเครียด มีเทคนิคการผ่อนคลายความเครียด สลับความวิตกกังวลที่รุนแรงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำพาอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของตน ให้กับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

3. ความสามารถในการจูงใจตนเอง (Motive Onself) เป็นความสามารถในการจูงใจตน เอง สามารถควบคุมความต้องการและแรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถคอยการตอบสนอง ความต้องการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ดีกว่า มองโลกในแง่ดี สามารถจูงใจและให้กำลังใจ ตนเองได้

4. การรับรู้อารมณ์และความต้องการของผู้อื่น (Recognizing Emotion in Others) เป็น การรับรู้อารมณ์และความต้องการของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเราและสามารถ แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

5. ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Handing Relationship) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นและสามารถรักษาสัมพันธ์ภาพไว้ได้เป็นอย่างดี

ในปี ค.ศ.1998 Goleman(1998 : 26-27) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทาง อารมณ์ไว้ 2 หมวด 5 องค์ประกอบ และ 25 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบด้านความสามารถส่วนบุคคล

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Personal Competence) หมายถึง การตระหนักรู้ในอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองตามความเป็นจริง รวมทั้งรู้ผลของอารมณ์ที่เกิดขึ้นสามารถประเมินตนได้ตาม ความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและคุณค่า ของตนเอง

1.1 การตระหนักรู้ในอารมณ์ของตนเอง (Emotional Awareness) มีความสามารถในการระบุภาวะอารมณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้อง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกนั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะตามมาได้

1.2 ประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง (Accurate Self - Assessment) สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง

1.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Confidence) มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและคุณค่าภายในของตนเอง

2. ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self Regulation) คือความสามารถในการจัดการกับอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในได้อย่างเหมาะสม เป็นคนซื่อสัตย์ น่าไว้วางใจ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบ มีความสามารถในการปรับตัวยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความคิดเปิดกว้างกับข้อมูลใหม่

2.1 การควบคุมตนเอง (Self Control) สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในตนเองได้อย่างเหมาะสม

2.2 เป็นที่ไว้วางใจ (Trustworthiness) เป็นคนซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจ มีคุณธรรม

2.3 รู้จักคิดในการกระทำสิ่งต่าง ๆ แสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติของตน (Conscientiousness)

2.4 มีความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ยืดหยุ่นในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

2.5 สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Innovation) หมายถึงการเปิดกว้างกับความคิด วิธีการ และข้อมูลใหม่ ๆ

3. มีแรงจูงใจ (Motivation) สามารถสร้างแรงจูงใจและจูงใจตนเองได้ โดยใช้แนวโน้มจากอารมณ์ นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ มีความผูกพันยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่มและองค์การ มีความคิดริเริ่ม และพร้อมที่จะปฏิบัติเมื่อมีโอกาส มองโลกในแง่ดี เผชิญกับปัญหา และอุปสรรคได้อย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

3.1 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Commitment) หมายถึง พยายามที่จะปรับปรุงให้ได้มาตรฐานอันดีเลิศ

3.2 มีความผูกพัน (Commitment) ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่มและองค์การ

3.3 มีความคิดริเริ่ม (Initiative) หมายถึง มีความคิดใหม่ ๆ และพร้อมที่จะปฏิบัติเมื่อมีโอกาส

3.4 มองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง สามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคได้
อย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จตามเป้าหมาย

องค์ประกอบด้านความสามารถทางสังคม (Social Competence)

4. ความสามารถในการหยั่งรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น (Empathy) หมายถึง
มีความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่น สนใจและห่วงใยในผู้อื่น รับรู้ใน
ความต้องการของผู้อื่นที่มาติดต่อสัมพันธ์กับเราได้ดี เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
ให้โอกาสผู้อื่น และตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มและคาดคะเนถึงความสัมพันธ์ของบุคคล
ในกลุ่มได้

4.1 การเข้าใจผู้อื่น (Understanding Other) มีความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก
และมุมมองของผู้อื่น สนใจและห่วงใยในผู้อื่น

4.2 การพัฒนาผู้อื่น (Developing Other) สามารถทราบถึงข้อควรปรับปรุงของผู้อื่น
และการส่งเสริมพัฒนาตามความรู้ความสามารถของเขา

4.3 การมีจิตใจใฝ่บริการ (Service Orientation) หมายถึง การรับรู้คาดคะเนถึง
ความต้องการของผู้ที่มาติดต่อสัมพันธ์กับเราได้ดี

4.4 เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล (Leveraging Diversity) หมายถึง การให้
โอกาสผู้อื่น มองเห็นความเป็นไปได้จากการมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ถือเขาถือเรา

4.5 ตระหนักถึงความคิดเห็นในกลุ่ม (Political Awareness) หมายถึง ความ
สามารถในการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มและทราบความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มได้

5. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงและแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ดี โดยสามารถโน้มน้าวบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวล
แนบเนียน และได้ผล มีทักษะในการสื่อสาร และการบริหารจัดการกับข้อขัดแย้ง มีความเป็นผู้นำ
กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สร้างพันธะความผูกพัน เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน
ให้บรรลุเป้าหมาย สร้างสมรรถนะของทีมงานเพื่อให้เกิดพลังความร่วมมือ

5.1 การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Influence) หมายถึง กลยุทธ์ในการโน้มน้าวบุคคลอื่น
อย่างได้ผล

5.2 การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การมีทักษะในการสื่อสาร คือสามารถ
สื่อสารได้ชัดเจน ถูกต้อง นุ่มนวล น่าเชื่อถือ

5.3 การบริหารข้อขัดแย้ง (Conflict Management) หมายถึง การเจรจาแก้ไขข้อขัด
แย้งได้อย่างเหมาะสม

5.4 ความเป็นผู้นำ (Leadership) สามารถแนะนำและเป็นตัวอย่างให้บุคคลหรือ
กลุ่มได้

5.5 กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) สามารถกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

5.6 การสร้างพันธะผูกพัน (Building Bonds) การสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

5.7 การร่วมมือร่วมใจ (Collaboration and Cooperation) หมายถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี และการให้ความร่วมมือ

5.8 การสร้างทีมงาน (Team Capabilities) หมายถึง การสร้างพลังร่วมของกลุ่มในการมุ่งสู่เป้าหมาย

กรมสุขภาพจิต (2542 : 55-56) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วย

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักและเห็นใจผู้อื่น สามารถแสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม รู้จักให้และรับ รู้จักยอมรับผิดและให้อภัย มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง มีแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเอง มีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข โดยมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความพึงพอใจในชีวิต และพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ มองโลกในแง่ดี รู้จักผ่อนคลาย มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข มีความสงบทางจิตใจ

2.2.5 ประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์

จากคุณลักษณะต่าง ๆ ของความฉลาดทางอารมณ์ดังกล่าวข้างต้น ล้วนมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะเฉพาะตนที่จะส่งเสริมบุคคลให้ประสบความสำเร็จในด้านการงานและครอบครัว ตลอดจนความสำเร็จและความสุขในการดำเนินชีวิต โดยประยุกต์หลักการของความฉลาดทางอารมณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อบุคคล

วีรวัดณ์ บันนิตามัย (2542 : 9) กล่าวถึงประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้ ความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทในการกำหนดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ สร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมตามวัยวุฒิ มีความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ เช่น ความเครียด

และแรงกดดันต่าง ๆ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี และทำให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารการแสดง ความรู้สึก และแสดงอารมณ์ของตนเองได้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ การเข้าใจความรู้สึกของ ตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดการยอมรับและเข้าใจผู้อื่นก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นผู้ที่มีความ เข้าใจในชีวิตในทุกด้านทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข รวมทั้งทำให้เป็นที่มั่งคั่งจริยะภาพของความ เป็นผู้นำ รู้จักใช้คน และครองใจคน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำตามสิ่งที่ตนต้องการได้สำเร็จ ทำให้ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างผลิตผลที่สนองเป้าหมาย ลดการขาดงาน ลางาน หรือ ย้ายงานเนื่องจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล ผู้ร่วมงานมีความสุข เกิดความรักงาน รักองค์การ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 4) กล่าวถึงประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์ โดยแบ่งออก เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านตนเอง ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงทำให้เป็นที่เรียนหนังสือได้อย่างมีสมาธิ ส่ง ผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนที่ดี รักการศึกษาหาความรู้ สามารถปรับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีความสุขตามอัธยาศัย เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต รู้จักปรับตัวเองอยู่เสมอ รู้ ว่าตนต้องการอะไร เปรียบเทียบศักยภาพของตนเอง และสามารถเลือกกระทำการต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพอ่อนน้อม เน้นการ ร่วมมือในการทำงาน สามารถแก้ไขความขัดแย้งหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี

2. ด้านครอบครัว ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจผู้ อื่น แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันทำให้ชีวิต ครอบครัวยุติมีความสุข

3. ด้านสังคมแวดล้อม ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีความสามารถลดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ทำให้การเอาเปรียบ ความเห็นแก่ตัวในสังคมลดน้อยลง สร้างความรักใคร่ ปองดอง คิด ถึงใจเขาใจเราทำให้สังคมสงบสุข

วิลาสลักษณ์ ชิววลี (2542 : 41) กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีประโยชน์และ ความสำคัญมากสำหรับชีวิตการทำงานในปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันองค์การต่าง ๆ มีขนาดเล็กลง จำนวนคนถูกจำกัดน้อยลง คนที่ทำงานอยู่ในองค์การย่อมถูกคาดหวังว่าจะต้องมีคุณภาพมาก ไม่ เพียงแต่มีความสามารถทางสติปัญญา และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน แต่จะต้องมีความสามารถในการ ทำงานเป็นทีมได้ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยสำคัญของการทำงาน เนื่องจากผู้ที่มีความฉลาด ทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบ มีความ เข้าใจ และความเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน สามารถผลักดันกันเป็นผู้นำและผู้ตามได้เป็นอย่างดี มีความตื่น ตัวที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างรวดเร็วจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ โดยถือเอาเกณฑ์ความพร้อมของวุฒิภาวะทางเพศเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งไม่สามารถแบ่งได้อย่างแน่นอนว่าควรกำหนดเมื่ออายุเท่าใด เพราะระยะเวลาที่ต่อมทางเพศจะผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้นั้น ย่อมผันแปรตามแต่ละบุคคล ตามแต่ละหมู่พวก

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากทุกด้าน ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ อัตราการเจริญเติบโตด้านร่างกายเริ่มช้าลง รูปร่างเข้าสัดส่วนของผู้ใหญ่ พัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยรุ่นนี้ยังไม่คงที่ มีหลายอารมณ์ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้า การเจริญเติบโตด้านสติปัญญาเจริญสูงสุด รู้จักคิดวิเคราะห์ และมีการไตร่ตรองมากขึ้น (จรรยา สุวรรณทัต. 2526 : 33) วัยรุ่นจะมีความสามารถในการคิดแบบนามธรรมมากขึ้น สนใจผู้อื่นและรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อตนเองมากขึ้น พยายามค้นหาข้อบกพร่อง เพื่อแก้ไขและต้องการทำตนเองให้ประทับใจผู้อื่น วัยรุ่นจะแสวงหาเอกลักษณ์ประจำตน โดยเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบ ต้องการมีเสรีภาพในการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ และยังสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้ดี

2.3.1 ประเภทของอารมณ์วัยรุ่น

ในช่วงวัยรุ่น “อารมณ์” เป็นปัญหาสำคัญมาก จึงมีชื่อเรียกวัยรุ่นนี้เป็นวัย “พายุบุแคม” การกระทำต่าง ๆ ของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ หากมีอุปสรรคหรือถูกขัดขวางจะเกิดอารมณ์รุนแรงมาก นักจิตวิทยาหลายท่านต่างยอมรับว่าวัยรุ่นเป็นระยะที่เด็กจะมีอารมณ์แปรปรวนมากกว่าปกติ บางครั้งควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยทั่วไปนักจิตวิทยาจะแบ่งประเภทของอารมณ์วัยรุ่นไว้ดังนี้

นรา สมประสงค์ (2538 : 126-127) ได้แบ่งประเภทของอารมณ์วัยรุ่นที่แสดงออกมาบ่อยครั้ง ดังนี้

1. อารมณ์วิตกกังวล วัยรุ่นมักวิตกกังวลกับรูปร่าง การแต่งกาย การเข้าสังคม การเป็นจุดสนใจ เป็นเป้าสายตาของผู้อื่น กังวลเรื่องอนาคต การเลือกอาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ
2. อารมณ์กลัว วัยรุ่นกลัวการไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน กลัวปัญหาการเข้าสังคม กลัวไม่มีเพื่อนต่างเพศมาสนใจ กลัวตนเองไม่เหมือนคนอื่น กลัวตัวเองมีปมด้อย กลัวทำอะไรไม่สำเร็จ กลัวเสียอิสระภาพ

3. อารมณ์โกรธ เกิดจากการทำอะไรไม่ได้ดังใจ เด็กหญิงมักจะแสดงความโกรธที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมมากกว่าเด็กชาย เด็กชายมักแสดงความโกรธจากสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความไม่พอใจ วัยรุ่นตอนปลายมักจะอดกลั้นความโกรธได้ดีขึ้น แต่จะมีอารมณ์โกรธค้างมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น เพราะเก็บกดไว้

4. อารมณ์อิจฉาริษยา วัยนี้มีความอิจฉาริษยาระหว่างเพศหญิง เพราะความสนใจทางเพศตรงข้ามเปลี่ยนมาเป็นรายบุคคล อิจฉาริษยาผู้อื่นด้านรูปร่าง การแต่งกาย ฐานะความเป็นอยู่ และพร่ำบ่นถึงความอับโชคของตนเอง สงสารตนเอง

5. อารมณ์รัก อารมณ์รักของวัยรุ่นจะรุนแรงกว่าวัยเด็กมาก ในวัยเด็กมักจะรักสมาชิกในครอบครัวแต่วัยรุ่นซึ่งมีประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมกว้างขวางขึ้น จะมีความรักคนภายนอกโดยเฉพาะเพื่อนสนิท หรือบุคคลในอุดมคติ ทั้งที่เป็นบุคคลจริงหรือบุคคลในความคิดฝัน รักดารานักกีฬา นักดนตรี ผู้ที่มีเก่งกล้าหรือมีความสามารถอื่น ๆ ที่ตนพึงพอใจและชื่นชอบ นอกจากนี้ยังมีความรักในเพศข้ามตรงข้ามอีกด้วย

6. ความอยากรู้อยากเห็น วัยรุ่นจะอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้าหรือในอนาคต หรือสิ่งที่มีการปกปิดซ่อนเร้นโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับเพศ

7. ความสนใจ เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่มีพลังงานมาก และมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์เกือบเท่าผู้ใหญ่จึงมักจะสนใจในกีฬา สุขภาพของร่างกาย การทำงาน การเลือกและเข้าสู่อาชีพ การบ้าน การเรียนในครอบครัว การดำเนินชีวิต เป็นต้น

สมร ทองดี (2538 : 151) ได้กล่าวไว้ว่านักจิตวิทยาจะแบ่งประเภทของอารมณ์ไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ

1. อารมณ์ทุกข์ หรืออารมณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์เป็นภาวะของอารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการของตน อารมณ์ที่เกิดบ่อย ๆ กับวัยรุ่น ได้แก่ ความกังวลใจ ความวิตกกังวล ความริษยา ความอิจฉา ความกลัว ความโกรธ ความทุกข์โศกและความรู้สึกผิด เป็นต้น

2. อารมณ์สุข เป็นอารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่เป็นไปในทางพึงพอใจ เนื่องจากได้รับการตอบสนองความต้องการของตน อารมณ์ที่ก่อให้เกิดความสุข ได้แก่ ความร่าเริง สนุกสนาน ความรักและความชื่นชมขมขมยินดี อารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอารมณ์ที่พึงปรารถนาของทุกคน และถ้าทุกคนมีอารมณ์ที่เป็นสุขก็ย่อมแสดงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ได้มากกว่าอารมณ์ทุกข์

2.3.2 สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงและเปลี่ยนได้ง่าย

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2538 : 55-56) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย และรุนแรงมีสาเหตุดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางกาย เป็นสาเหตุนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายการรวดเร็ว เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าวัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านรูปร่าง สัดส่วน และสรีระภายใน การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของต่อมไร้ท่อ สิ่งเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับร่างกายของตน นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่ชอบออกกำลังกายและต้องการอาหาร พักผ่อนอย่างเพียงพอด้วย ดังนั้นถ้าหากขาดอาหารหรือได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอแล้วจะทำให้เกิดอารมณ์เสียได้ง่าย

1.2 การเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศหรือสรีระเร็วหรือช้ากว่าเพื่อนจะทำให้เกิดอารมณ์วิตก เพราะเกรงว่าตนเองจะผิดปกติไปจากคนอื่น ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

2. สาเหตุทางสภาพแวดล้อม จากการศึกษาโดยทั่วไปพบว่า การที่เด็กวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงนั้นมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสาเหตุอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ทั้งโรงเรียน เพื่อนและสิ่งอื่น การที่ต้องทำดังนี้ทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกว่าคุณค่าความมั่นคงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกเช่นนี้ เพราะ

2.1 การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ ในระยะตอนต้นของวัยรุ่นคือระยะที่กำลังเข้าสู่โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นระยะที่เด็กต้องปรับตัวค่อนข้างมาก ความจริงในระยะนี้เด็กยังต้องการความอบอุ่นและความรักจากพ่อแม่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พยายามปิดบังสิ่งเหล่านี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเป็นอิสระ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้เท่าเทียมกับกับเพื่อน ๆ สาเหตุนี้บางครั้งทำให้เด็กเกิดความกังวล หงุดหงิด ไม่แน่ใจในตนเองเกรงว่าจะไม่สามารถทำได้ตามที่ผู้ใหญ่มุ่งหวัง

2.2 การปรับตัวทางสังคมต่อเพื่อนต่างเพศ ปัญหานี้วัยรุ่นจะมีความวิตกกังวลเป็นอย่างมากที่จะทำให้ตัวเหมาะสมกับเพศตรงข้าม ทั้งในด้านการพูดการวางตัว จนบางครั้งทำให้เกิดการวิตกกังวล และเกิดความเครียดหรือเกิดความตื่นเต้นในบางครั้ง

2.3 ปัญหาทางการศึกษาเล่าเรียน การเรียนในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับวิทยาลัย เป็นระดับการศึกษาที่เด็กวัยรุ่นจะต้องช่วยเหลือตนเองมากกว่าการเรียนในระดับประถมศึกษา การเรียนจะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น ยิ่งถ้าหากคิดถึงการเรียนวิชาชีพในอนาคตด้วยแล้วก็ยิ่งจะทำให้เกิดความวิตกกังวลมากขึ้น กลัวว่าจะไม่มีงานทำ กลัวว่าจะได้เงินเดือนน้อย เป็นต้น

2.4 ปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาเรื่องการอบรมเลี้ยงดู สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลทำให้เด็กวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงได้

จวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 95) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอารมณ์วัยรุ่น ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย วัยรุ่นสนใจการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ต้องการทำตามแบบผู้ใหญ่ แต่มักหาจุดความเหมาะสมไม่ได้ เพราะความไม่เข้าใจสังคม และเกิดความไม่แน่ใจในการที่จะปรับตัวให้เหมาะสมในสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่มักเห็นชินว่าวัยแรกหนุ่มสาวยังเป็นเด็กที่จะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นสาเหตุการดิ้นรนของวัยรุ่นที่จะไม่ยอมอยู่ในปกครองเช่นเด็กเล็ก

2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน เช่น ต่อมไร้ท่อ เป็นสิ่งที่มีผลต่อการแปรปรวนของอารมณ์ การขยายตัวของกระเพาะอาหารทำให้กินจุ และต้องการพักผ่อนมาก ทำให้วัยรุ่นมักถูกขัดใจ เพราะถูกดูค่าว่าเป็นคนเกียจคร้าน ช่างกินช่างนอนเกินไป

3. ความหุนหันรุนแรงของวัยรุ่น มีสาเหตุมาจาก การพัฒนาการทางเพศอยู่มาก เพราะถูกขัดขวางจากผู้ใหญ่ ความคิดของวัยรุ่นที่อยากจะให้เพศตรงข้ามมาสนใจตน หรืออยากให้เพศตรงข้ามเข้าใจความรัก ความสนใจของตน เป็นความกระวนกระวายใจที่วัยรุ่นมักมีพื้นฐานอารมณ์ไม่ปกติ และแสดงออกรุนแรง

ญาดา หลาวเพชร (2544 : 21) ได้สรุปสาเหตุของอารมณ์แปรปรวนของวัยรุ่น ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เนื่องจากวัยรุ่นมีรูปร่างแตกต่างจากวัยที่ผ่านมา การมีรูปร่างเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นสนใจตนเองมากขึ้นและมีความสนใจที่จะทำตามแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่สามารถที่จะเข้าใจและปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม เข้าทำนองจะเป็นเด็กก็ไม่ใช่จะเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง ผู้ใหญ่มองวัยรุ่นว่ายังเป็นเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ จึงมักขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นขาดความมั่นใจตนเอง มีผลก่อให้เกิดอารมณ์ไม่มั่นคง เกิดความเครียดและมักจะแสดงอารมณ์ออกมาทันทีที่ถูกตำหนิหรือไม่ยอมรับ

2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน ต่อมไร้ท่อ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ การขยายตัวของกระเพาะอาหาร ทำให้เด็กทานอาหารมากขึ้น ภายในร่างกายมีการใช้พลังงานมากขึ้น ทำให้เด็กเหนื่อยง่ายและต้องการพักผ่อน การทำงานของต่อมเพศ ทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และเริ่มมีอารมณ์ต่อเพศตรงข้าม เมื่อรักก็รักมาก เมื่อไม่สมหวังหรือถูกขัดขวางก็จะเกิดอารมณ์รุนแรงและอาจตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เนื่องจากวัยรุ่นจะต้องมีส่วนร่วมเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้วัยรุ่นต้องการปรับตัวให้เข้ากับกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ความวิตกกังวลของพ่อแม่ทำให้ดูเหมือนเป็นการเข้มงวดกดขี่จนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคบเพื่อน การเรียน การแต่งกาย ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง กลายเป็นความรู้สึกหงุดหงิด วิตก

กังวล เครียด เกรงว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้จึงมักทำให้วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจอยู่เสมอ นอก จากนี้วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะปรับตัว ดังนั้น วัยรุ่นจึงมักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ ยั่วเย้าทางอารมณ์ได้ง่าย เพราะวัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหว เบื่อง่าย มีอารมณ์ไม่มั่นคง จึงเกิดปัญหายุ่ง ยากทางอารมณ์เสมอ เพราะฉะนั้น การเข้าใจวัยรุ่น เข้าใจอารมณ์วัยรุ่นจะช่วยลดความรุนแรงทาง อารมณ์ของวัยรุ่นและน่าจะช่วยประคับประคองให้วัยรุ่นสามารถผ่านหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิต ไปได้ตลอดรอดฝั่ง

จากการเปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ทั้งลักษณะภายในและ ภายนอก ส่งผลต่อสภาวะอารมณ์ของวัยรุ่น ซึ่งพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับพันธุกรรม พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก แต่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับครอบครัวที่ให้การ อบรมเลี้ยงดู การตอบสนองความต้องการระหว่างเด็กกับพ่อแม่ การที่จะสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ที่ มั่นคงจึงต้องค่อย ๆ สะสมมาตั้งแต่วัยเด็ก การที่พ่อแม่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก อย่างสม่ำเสมอ ในเวลาที่พอเหมาะ ไม่ตอบสนองเร็วหรือช้าเกินไป เด็กจะเรียนรู้ที่อดทนรอคอย เกิด ความรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่น ความรักความเข้าใจระหว่างพ่อแม่กับเด็ก จะเป็นพื้นฐานให้เด็กมี อารมณ์ที่มั่นคง และมีความเชื่อมั่น เด็กที่มีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี มั่นใจในตนเองตั้งแต่เล็ก พอเริ่ม เข้าสู่วัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านอย่างมากมาย ทำให้อารมณ์หวั่นไหวอยู่ระยะหนึ่ง แต่สุด ท้ายก็จะสามารถมีอารมณ์ที่มั่นคงได้ วัยรุ่นที่มีพื้นฐานอารมณ์ที่มั่นคงจะส่งผลสะท้อนทำให้อารมณ์ เบิกบาน แจ่มใส มองโลกในแง่ดี และสามารถสร้างความรักใคร่ ผูกพันกับผู้อื่น และอารมณ์ที่ดีทำให้ วัยรุ่นใช้สมองคิดไตร่ตรองแก้ปัญหา รวมทั้งปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

2.3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์วัยรุ่น

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 95) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ วัยรุ่นว่า การเกิดอารมณ์ย่อมจะเปลี่ยนไปตามเวลาและองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1. สุขภาพทางกาย ร่างกายที่แข็งแรงย่อมส่งผลต่อภาวะจิตใจที่เข้มแข็ง วัยรุ่นที่สุขภาพ ทางกายไม่ดี กินอาหารไม่เพียงพอจะเป็นผลให้อารมณ์เสียได้ง่าย
2. สติปัญญา จากการศึกษาค้นคว้าเด็กที่มีความบกพร่องทางสมองในระดับอายุต่าง ๆ กัน พบ ว่า เด็กฉลาดเป็นพวกที่หวั่นไหวต่อสิ่งเร้าได้ง่าย มักควบคุมอารมณ์ไม่ได้ เด็กฉลาดจะมีจินตนาการ ลึกซึ้ง และกลัวสิ่งที่เป็นอันตรายมากกว่าเด็กที่ไม่ค่อยฉลาด วัยรุ่นที่มีระดับสติปัญญาดีจะเป็นพวกที่ ปกครองให้ปฏิบัติตามโอวาทได้ยาก เพราะตนต้องการใช้การตัดสินใจของตนเอง
3. สิ่งแวดล้อมทางสังคม บ้านที่ควบคุมเข้มงวดเกินไป เป็นผลต่อการต่อต้านความ ก้าวร้าวของวัยรุ่น บ้านที่พ่อแม่ไม่ใส่ใจความเป็นไปของลูก เป็นผลให้เด็กขาดการตั้งใจในการควบคุม

คุมอารมณ์ โรงเรียนที่ครูเข้มงวด เป็นผลทำให้นักเรียนขาดความสุข โรงเรียนที่มีเด็กมีปัญหา เช่น ห้องเรียนมีนักเรียนเรียนอ่อน สภาพนักเรียนเป็นคนมีความกดดัน เพราะครอบครัวไม่สนใจ ขาดความรู้สึกภูมิใจตนเอง เป็นผลทำให้นักเรียนในห้องส่วนมากสร้างปัญหาต่าง ๆ เพราะต้องการปรับตัวให้เด่นเป็นที่ยอมรับในทางด้านอื่น

นอกจากสังคมใหญ่ของการปกครอง มีผลต่ออารมณ์ของวัยรุ่นได้มาก เพราะวัยรุ่นต้องการอยากมีบทบาทในสังคม สื่อมวลชนที่เสนอข่าวเน้นทางด้านให้ความสำคัญต่อสิ่งใดจะมีผลที่สะท้อนให้เห็นจากการแสดงออกของวัยรุ่น ตัวอย่างเช่น การเสนอข่าวทางเพศ ภาพโป๊เปลือย ภาพยนตร์ที่แสดงออกของความกล้า ไม่สำรวมของตัวละคร มีผลต่ออากัปกริยา การไม่วางตัวที่สงบเสงี่ยมของวัยรุ่นไทย ดังที่เห็นในปัจจุบัน

4. ความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวมีบทบาทอย่างมากต่อการปูพื้นฐานการแสดงออกของบุคคล เพราะอารมณ์เป็นการเรียนรู้นับเนื่องแต่วัยทารก เด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง บ้านแตก จะมีผลต่อการเป็นคนเจ้าคิดเจ้าอารมณ์ได้

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 70-71) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่น ดังนี้

1. อิทธิพลจากลักษณะทางชีววิทยา เช่น การผลิตฮอร์โมนในร่างกายเมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งมีผลทำให้มีอารมณ์รุนแรง เปลี่ยนแปลงง่าย

2. สภาพร่างกายมีบกพร่องหรืออ่อนแอ สุขภาพไม่ดี ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน การพักผ่อนและรับประทานอาหารไม่เพียงพอ ระบบการย่อยไม่ดี มีโรคประจำตัว ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุให้เด็กอารมณ์เสื่อง่าย

3. อิทธิพลจากครอบครัว มีการลอกเลียนแบบหรือดูซึม ความเชื่อ เจตคติต่าง ๆ จากสมาชิกในครอบครัว การถ่ายทอด ความหวาดกลัวในเรื่องต่าง ๆ ให้เด็ก การอบรมสั่งสอนแบบผิด ๆ สอนให้เชื่ออย่างไม่มีเหตุผล นอกจากนั้น จากการศึกษาพบว่าลำดับการเกิดของเด็กก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

4. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม วิธีการเลี้ยงดูของสถานบริการเด็กในวัยเด็ก การฝึกระเบียบวินัย และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เด็กพัฒนานิสัยต่าง ๆ ขึ้นมา นอกจากนั้น คำบอกเล่าของเพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนสนิท หนังสือที่เด็กอ่านที่เกี่ยวข้องเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกถ่ายทอดทางสื่อมวลชน ในรูปของภาพยนตร์โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย เพราะเด็กวัยรุ่นมีจินตนาการสูง สามารถคิดการต่อไปเองได้

2.3.4 การพิจารณาความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่น

ประสาธ อิศรปรีดา (2523 : 89) ได้กล่าวถึงการพิจารณาความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่นว่ามีเกณฑ์กว้าง ๆ 3 ประการ ดังนี้

1. ต้องสามารถควบคุมการแสดงอารมณ์มาได้อย่างเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส โดยเป็นที่ยอมรับของสังคม
2. ต้องเป็นบุคคลซึ่งเรียนรู้วิธีที่จะควบคุมความพอใจ ซึ่งได้รับการสนองความต้องการ และสามารถควบคุมอารมณ์ตามความหวังของสังคมได้
3. ต้องประเมินความวิกฤติของสถานการณ์ต่าง ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ออกมา

ประมวล ดิคคินสัน (2520 : 180) กล่าวว่าผู้ที่มีพัฒนาการทางอารมณ์จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความอดทนพร้อมที่จะรอวาระอันสมควร ดังสุภาษิต "อดเปรี้ยวไว้กินหวาน" มีความคิดรอบคอบ ไม่เห็นแก่ได้เฉพาะหน้า ไม่เห็นแก่ความสุข ชั่วแล่น
2. สามารถควบคุมความโกรธ รู้ตัวว่าโกรธ ตกลงกันได้ในเรื่องความแตกต่างขัดแย้งด้วยความใจเย็นมากกว่าที่จะวุ่นวาย
3. มีความมานะพยายาม สามารถตรากตรำทำงาน สามารถฟันฝ่าสถานการณ์ ทั้ง ๆ ที่เกิดความผิดหวัง แม้ล้มแล้วก็ลุกขึ้นมาสู้ต่อไปไม่ย่อท้อ
4. สามารถยับยั้งเหตุเชิงภาวะอันไม่น่าอภิรมย์ ความคับข้องใจ ความไร้ซึ่งภาวะสบายกาย ความพ่ายแพ้โดยไม่ทอดอาลัยท้อแท้
5. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความยิ่งใหญ่พอที่จะรับผิดโดยซื่อสัตยาและเมื่อตนเป็นฝ่ายถูกก็ไม่ลำทับตากถางฝ่ายตรงข้ามกับตน
6. มีความสามารถตัดสินใจเอง แล้วยืนหยัดกับการตัดสินใจนั้น แม้ผิดก็รับเป็นบทเรียนไม่กลัวเสียหน้า แต่รักษาชื่อเสียงว่าเป็นคนจริงคนหนึ่ง
7. มีการรักษาคำพูด ฟังได้ ฟันฝ่าวิกฤติกาลโดยไม่โทษใคร มีการจัดระเบียบไม่วุ่นวาย สับสน ตั้งใจดี และทำจริงดังที่วาจาฉันออกไป
8. มีศิลปะแห่งการอยู่อย่างสงบกับสิ่งที่สุดวิสัยจะเปลี่ยนแปลงได้

โดยการที่วัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางอารมณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ จำเป็นต้องเรียนรู้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ เพราะคุณสมบัติเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่การมีพัฒนาการทางอารมณ์นั้นเกิดจากการอบรมของบิดามารดา ครูอาจารย์ การปรับตัวในกลุ่มเพื่อนและบุคคลในสังคมที่แวดล้อม

2.3.5 การส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางอารมณ์

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 89-90) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ให้แก่วัยรุ่น ดังนี้

1. ให้เด็กรู้จักยับยั้งหรืออดกลั้นความรู้สึกที่ไม่ดีบางอย่างไว้
2. การปลุกฝังให้เด็กแสดงอารมณ์ที่มีความสุข
3. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนใจกว้าง
4. ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการประกอบกิจกรรม ความมีอิสระจะเป็นการฝึกให้เด็กเป็นผู้สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาอย่างเหมาะสม

5. ฝึกให้เด็กรู้จักเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามลำดับก่อนหลัง
6. อบรมหรือฝึกให้เด็กมีความกังวลหรือความกลัวในสิ่งที่มีเหตุผล
7. ให้เด็กเข้าใจและยอมรับขีดจำกัดแห่งความสามารถของตนเอง
8. ให้เด็กถือคติที่ว่าผิดเป็นครู
9. การให้เด็กรู้จักยับยั้งหรือเหนี่ยวรั้งใจ
10. เน้นให้เด็กพอใจในสภาพของตนเอง

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 71-73) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นให้ดีขึ้นได้ด้วยการกระทำดังนี้

1. ครูควรเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่เด็กวัยรุ่นด้วยการให้ความเป็นกันเอง ครูทุกคนควรมีความรู้ทางจิตวิทยาเด็ก และจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อจะได้นำความรู้นั้นมาใช้กับเด็กในโรงเรียน โดยให้มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กได้อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนได้
2. ครูควรให้กำลังใจเด็ก ในกรณีที่เด็กมีปมด้อย ควรหลีกเลี่ยงการพูดถึงปมด้อยของเด็ก แต่ควรสนับสนุนให้เด็กหาปมเด่นของตัวเอง และหมั่นให้กำลังใจเพื่อให้เขาสร้างความพยายามต่อไป
3. ในโลกแห่งการแข่งขันอย่างปัจจุบัน ครูควรสอนให้เด็กวัยรุ่นยอมรับความเป็นจริง รู้จักแพ้รู้จักชนะ รู้จักการให้อภัยและการเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต
4. เนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรง ครูจำเป็นต้องคอยตักเตือนดูแลและแนะนำการแสดงออกที่ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ
5. ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ ควรเปิดโอกาสให้เด็กระบายความในใจเพื่อครูจะได้รับรู้ปัญหาของเด็ก และหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ต่อไป การปกครองเด็กวัยรุ่นควรใช้วิธีการผ่อนปรน ไม่เข้มงวดเกินไป ไม่ใช้วาจาหยาบคาย เสียดสี หรือเยาะเย้ยถากถาง เพราะจะทำให้เด็กเกลียดชัง มีความอหิวาตพยาบาทได้

6. ครูควรให้ความเป็นธรรมกับเด็กอย่างเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ความเท่าเทียมกันกับเด็กทุกคน

7. ครูต้องมีความจริงใจต่อเด็ก ท่าทีของครูควรเป็นลักษณะที่ทำให้เด็กไวใจ มีความจริงใจต่อการรับรู้และรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากเด็ก

8. ครูต้องมีการแสดงออกอารมณ์ที่เหมาะสม ไม่แสดงความเป็นคนใจน้อย ขี้โมโห เอาแต่ใจตัวเอง หรือมีอารมณ์ค้างมาจากที่อื่นแล้วมาลงที่นักเรียน เพราะเด็กจะขาดความเชื่อมั่นในศรัทธาในตัวครู อีกทั้งเป็นแบบอย่างที่ไม่ถูกต้อง

9. โรงเรียนควรให้มีบริการแนะแนว เพื่อช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน ครูแนะแนวสามารถหาวิธีการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาแก่เด็กได้ตามกรณี

10. ครูควรปรับหลักสูตร และวิธีสอนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม ควรเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับวัย เนื้อหาควรปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก และเป็นสิ่งที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ไว้ เด็กวัยรุ่นเป็นวันที่มีพลังงานมากทั้งพลังงานทางร่างกาย และสติปัญญา โรงเรียนควรเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้เลือกรับการฝึกกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกความรับผิดชอบ การเสียสละ การตรงต่อเวลา และพัฒนานิสัยการเข้าสังคมด้านอื่น ๆ อีกด้วย

2.4 การจัดอาชีวศึกษา

2.4.1 ความหมายและประวัติการอาชีวศึกษา

คำว่า “การอาชีวศึกษา” (Vocational Education) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายต่างก็เป็นแนวคิดที่สอดคล้องคล้ายคลึงกัน อาทิ

เมธี ปิสังฆานนท์ (2533 : 48) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาไว้ว่า อาชีวศึกษา คือ การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้านฝีมือระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญาอาชีพหนึ่ง หรือกลุ่มอาชีพช่างและงานต่าง ๆ อาชีวศึกษาตามปกติจัดขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องจัดให้มีการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาทฤษฎีสัมพันธ์และฝึกภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาฝีมือที่ต้องการสำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ สัดส่วนของวิชาต่าง ๆ ที่แตกต่างกันแต่ตามปกติแล้วจะต้องเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ

สมพร ไชยะ (2539 : 4) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เพื่อออกไปประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข

Good (1973 : 645) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มีระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเลือกงานอาชีพในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะหรือเป็นการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาแรงงานฝีมือให้มีระดับสูงขึ้น รวมทั้งการศึกษากิจการค้าอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจ และคหกรรม

จากความหมายของการอาชีวศึกษาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างดี และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้

ประวัติการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

นวลผอง รังสิกรรพุม (2541 : 11-12) ได้สรุปประวัติการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้ พ.ศ.2441 เริ่มมีการกำหนดให้เรียนวิชาช่างกลและวิชาค้าขาย ในการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรกตามที่ระบุในโครงการศึกษา พ.ศ.2411 โดยกำหนดไว้เป็นการศึกษาพิเศษ

พ.ศ.2452 กระทรวงธรรมการ ได้จัดตั้งสโมสรช่าง ณ สามัคยาจารย์ เพื่อทำการสอนวิชาช่าง และรับทำช่างเขียนและแกะสลัก ซึ่งนับว่าเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาที่จัดสอนวิชาช่างแห่งแรก

พ.ศ.2453 จัดตั้งโรงเรียนพณิชยการเป็นสถานศึกษาก่อนสาขาวิชาอื่น และจัดตั้งโรงเรียนเพาะช่างเป็นลำดับต่อมา

พ.ศ.2456 กระทรวงธรรมการได้ปรับปรุงระเบียบการอาชีวศึกษา โดยตั้งผู้อำนวยการพณิชยการและผู้อำนวยการหัตถกรรม และกำหนดให้โรงเรียนที่สอนวิชาชีพชั้นสังกัดกรมวิชาสามัญศึกษาในปี พ.ศ.2458

พ.ศ.2475 รัฐบาลได้ให้ความสนใจต่อการศึกษาวิชาชีพ โดยจัดหลักสูตรประถมพาณิชยการและส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงเรียนอาชีพช่างกล เพื่อเรียนทฤษฎีที่โรงเรียนแล้วไปฝึกหัดงานที่กรมอุทการเรือ โรงเรียนนี้ต่อมาได้ใช้ชื่อว่าโรงเรียนมัธยมอาชีพช่างกลและปรับปรุงเป็นกรณีพิเศษตามแบบอย่างของเยอรมันมาเป็นผู้สอนและผู้ฝึกงาน เพื่อปูพื้น ๆ การฝึกวิชาช่างกล ให้สามารถทำงานเป็นช่างฝีมือและเป็นตัวกลางระหว่างคนงานกับวิศวกรได้เป็นอย่างดี

พ.ศ.2476 จัดตั้งโรงเรียนช่างกลก่อสร้างอุเทนถวาย เพราะรัฐบาลเห็นว่าเป็นอาชีพที่สำคัญและขณะนั้นการก่อสร้างตกอยู่ในมือของชาวต่างดาวแทบทั้งสิ้น

พ.ศ.2479 เริ่มใช้คำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2479 แทนคำว่า "วิสามัญศึกษา" และมีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาได้ ดังนั้น ในพ.ศ.2480 จึงมีโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วราชอาณาจักร โดยมีการเปิดโรงเรียนช่างโลหะและยุบเลิกโรงเรียนประถมวิสามัญพณิชยการ

พ.ศ.2484 ได้มีการจัดตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นเป็นปีแรกและได้รับผิดชอบการจัดการสอนด้านวิชาชีพและผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงาน นับแต่นั้นมาถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการเรียนการสอน ดังนี้ (ประยูร ศรีประสาธน์. 2535 : 6-7)

1. จัดและส่งเสริมการศึกษาวินิจฉัยในระดับประกาศนียบัตร หลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ

2. จัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนในระดับช่างกึ่งฝีมือและช่างฝีมือและช่างเทคนิค ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม ช่างเกษตรกรรม วนิชยกรรม คหกรรม และศิลปหัตถกรรม

การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ จะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งดำเนินการจัดในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน

1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อ 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงตามสาขาวิชาที่เรียน

1.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อ 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคตามสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งปัจจุบันไม่มีการจัดการเรียนการสอนแล้ว แต่หลักสูตรยังไม่มีกรยกเลิก

1.4 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) รับผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวส. เข้าศึกษาต่อ 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูง มีศักดิ์ศรีเทียบเท่าปริญญาตรี

2. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช. พิเศษ (อศ.กช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา ซึ่งเป็นยุวเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในงานเกษตร 2-3 ปี อายุระหว่าง 15-25 ปี เข้าศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

3. การจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งจัดทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อบริการวิชาชีพแก่ชุมชน แบ่งออกเป็นหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ดังนี้

3.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.) รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อ 1 ปี

3.2 หลักสูตรวิชาสี่พระยะสั้น (หลากหลาย) มีระยะเวลาในการฝึกอบรมตามเนื้อหา อาทิ 45 75 100 120 180 และ 225 ชั่วโมง

3.3 หลักสูตรเสริมวิชาชีพแกนมัธยม เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

3.4 หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพในงานบริการวิชาด้านเกษตรกรรม

โดยการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นนี้ ผู้จบการศึกษาสามารถ นำรายวิชาที่ผ่านการฝึกอบรมมาเทียบโอน/สะสมหน่วยกิต เพื่อขอรับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้

2.4.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 5-6, 12-14) กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มี ความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

แนวการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้การจัดการ ศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และ เติบโตตามศักยภาพ โดยการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการ เมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.4.3 คุณลักษณะผู้เรียนอาชีวศึกษา

คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 11) ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

ผู้เรียนที่พึงประสงค์คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพดี จิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มี

เหตุผล รัฐบาลที่ ชื่อสัตย์ ปากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม และประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสระภาพปลอดพ้นจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอแก่อัตภาพ

กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บุรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมกับระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีการเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวกับทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

สมพร ไชยะ (2539 : 250-256) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของผู้เรียนอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. มีสติปัญญาสูงพอ เหมาะสมกับวิชาอาชีพที่จะเรียน และความต้องการของผู้เรียนว่า ต้องการจะมีอาชีพอยู่ในระดับเป็นเบื้องต้น เช่น ต้องการเป็นช่างฝีมือหรือช่างเทคนิค หรือนักเทคโนโลยี เป็นต้น ก็ควรมีความสามารถทางด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับระดับที่ต้องการจะเรียน
2. มีความสนใจ มีทัศนคติที่ดี และมีความถนัดเหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการเรียน เพราะตามปกติแล้วบุคคลต่าง ๆ มีความสนใจ ทัศนคติ และความถนัดในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอยู่แล้ว ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพิเศษประจำของแต่ละบุคคล ในการเรียนวิชาอาชีพนั้นไม่เพียงแต่ต้องการจะให้ไปประกอบอาชีพได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องการให้ประกอบอาชีพได้ด้วยดี มีความเจริญในอาชีพนั้นด้วย
3. มีสุขภาพของร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับวิชาชีพนั้น อาชีพแต่ละอาชีพย่อมต้องการสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เหมือนกัน เพราะในการประกอบอาชีพแต่ละอย่างจะใช้องค์

ส่วนต่าง ๆ ทางร่างกายแตกต่างกันออกไป ฉะนั้นผู้ที่เรียนอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาควรจะต้องคำนึงถึงสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของตนเองด้วยว่าเหมาะสมต่อวิชาชีพนั้น ๆ หรือไม่

4. ความมุ่งมั่นและจริงใจในวิชาชีพนั้น มีคนเป็นจำนวนมากฝันใจประกอบอาชีพของตนเอง อาจจะเป็นเพราะไม่มีโอกาสจะประกอบอาชีพอื่นได้ หรืออยู่ในภาวะจำยอมบางประการที่ต้องประกอบอาชีพจริง ทำให้ขาดความก้าวหน้าในอาชีพนั้น จึงคิดจะเปลี่ยนอาชีพทันทีที่มีโอกาส โดยปกติถ้าไม่มีความมุ่งมั่นจริงจังและไม่สนใจในอาชีพของตนเองแล้ว จะทำให้มีทัศนคติที่น้อยต่ออาชีพนั้น และอาจจะเลยไปถึงดูถูกอาชีพที่ตนประกอบอยู่ บางคนอาจจะไม่ยอมบอกว่าตนเองประกอบอาชีพอะไร ทั้ง ๆ ที่เป็นอาชีพสุจริต ทั้งนี้เพราะตนเองมีความรู้สึกที่อาชีพนั้นไม่เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น การที่ผู้เรียนจะตัดสินใจเรียนอาชีวศึกษาในสาขาใด ๆ ก็ตาม ควรให้ความสนใจอันจะนำไปสู่ความมุ่งมั่นและจริงใจในวิชาชีพนั้น ๆ ด้วย

5. ควรมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพตามที่ได้ศึกษา เพราะการอาชีวศึกษานั้นมุ่งหมายให้ผู้เรียนจบแล้ว ออกไปประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่เรียนมาก ฉะนั้นโอกาสที่ผู้เรียนจะสามารถออกไปประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ ควรนำไปประกอบการตัดสินใจเข้าเรียนของผู้ที่จะเรียนทางอาชีวศึกษา

6. การมีโอกาสที่จะเรียนจนสำเร็จการศึกษา การที่จะตัดสินใจเรียนอาชีวศึกษา คือ การคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสที่ศึกษาได้จบตามหลักสูตร เพราะการศึกษาในทางอาชีวศึกษานั้นค่อนข้างมีค่าใช้จ่ายสูงทั้งส่วนตัวและสถานศึกษา ถ้าหากเข้าศึกษาไปแล้วโอกาสที่จะจบการศึกษามีน้อยหรือไม่จบการศึกษา จะทำให้เสียทั้งเวลา โอกาส และทรัพย์สิน ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่าจะมีโอกาสจบการศึกษาหรือไม่ ประกอบการตัดสินใจเรียน

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 1-64) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนอาชีวศึกษา ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การรักษาความสะอาดร่างกาย ที่อยู่อาศัย สถานศึกษา และชุมชน
2. การมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. การมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย
4. การประหยัด อม และนิยมไทย
5. การมีคุณธรรมและปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ
6. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย
7. การมีวินัยจราจร
8. การเป็นคนตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่
9. ปฏิบัติตนให้เข้าแถวเรียงลำดับ ก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่าง ๆ
10. การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษาและชุมชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 237) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนอาชีวศึกษาคควรมีลักษณะดังนี้

1. มีศักยภาพทางการผลิตเสมอศักยภาพทางบริโภค
2. มีสมรรถนะที่จะแปลงผลผลิตของตนเป็นผลิตภัณฑ์ได้
3. รักงานอาชีพ
4. มีคารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม
5. รักความสุจริต รับผิดชอบงาน มีมานะและอดทน
6. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Toto (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 49) ได้ศึกษาผลของเพศและเกรดเฉลี่ย (GPA) กับความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวิทยาลัย 138 คน ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ โดยวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ ความกรุณาสงสาร ความตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงจะมีความกรุณาสงสาร ความตระหนักรู้ในตนเอง สูงกว่าเพศชาย แต่ความสามารถในการปรับตัวไม่แตกต่างกันในเพศหญิงและชาย และพบว่าเกรดเฉลี่ยต่างกัน ความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 3 องค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

Sutarso (อ้างในลักษณ์ แพทยานันท์. 2543 : 40) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 129 คน เป็นเพศหญิง 329 คน อายุ 17-54 ปี โดยใช้แบบประเมิน EQ-I ที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .88 โดยประเมินความฉลาดทางอารมณ์ใน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักตนเอง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้อะไรควรไม่ควร และการจัดการหรือการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงจะมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าชาย (วัดโดยคะแนนรวมทั้ง 5 ด้าน) โดยเฉพาะในช่วงวัย 20-40 ปี ผู้หญิงโสดและผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าชาย

Stein (อ้างในญาดา หลาวเพชร. 2544 : 49) ได้ศึกษาลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศกับความฉลาด กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 4,500 คน เป็นหญิง 3,200 คน เป็นชาวแคนาดาและอเมริกัน โดยใช้แบบวัดของ Bar-on Emotional Quotient Inventory (Bar-on EQ-I) ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบต่อสังคม ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา สูงกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ทนต่อความตึงเครียด ความนับถือตนเองสูงกว่าเพศหญิง

Goleman (1998 : 7) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในชาย หญิง 1,000 คน พบว่า ผู้หญิงมีความตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สูงกว่าผู้ชาย ส่วนผู้ชาย จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการเผชิญปัญหา การควบคุม ความเครียด ได้ดีกว่าในผู้หญิง แต่พบว่า องค์ประกอบโดยรวมของความฉลาดทางอารมณ์ในชาย และหญิงไม่แตกต่างกัน

คุณธรรม ศัลยพงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตใจ 3 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคม และด้านลักษณะมุ่งอนาคต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีคุณลักษณะทางจิตใจโดยรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคม และด้านลักษณะมุ่งอนาคตไม่แตกต่างกัน

ญาดา หลาวเพชร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทบิดามารดากับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นที่มีเพศและวัยแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นเพศชาย และวัยรุ่นเพศหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันและวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนกลาง มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าวัยรุ่นตอนต้น ส่วนวัยรุ่นตอนกลางกับวัยรุ่นตอนปลายมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

นิสรา คำมณี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 19,383 คน ประกอบด้วยประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 14,580 คน และประเภทวิชาพาณิชยกรรม 4,803 คน ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรโดยจำแนกตามสถานศึกษา และเพศ

| สถานศึกษา | เพศ | | | | | | | | รวม |
|-----------------------------|--------|-------|-------|--------|---------|-------|-------|-------|--------|
| | เพศชาย | | | | เพศหญิง | | | | |
| | ปี 1 | ปี 2 | ปี 3 | รวม | ปี 1 | ปี 2 | ปี 3 | รวม | |
| 1. วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา | 602 | 331 | 282 | 1,215 | - | - | - | - | 1,215 |
| 2. วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี | 501 | 396 | 339 | 1,236 | - | - | - | - | 1,236 |
| 3. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี | 632 | 608 | 547 | 1,787 | 380 | 369 | 403 | 1,152 | 2,939 |
| 4. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี | 777 | 531 | 598 | 1,906 | - | - | - | - | 1,906 |
| 5. วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร | 571 | 591 | 463 | 1,625 | 114 | 24 | - | 138 | 1,763 |
| 6. วิทยาลัยเทคนิคระยอง | 537 | 620 | 492 | 1,649 | 253 | 193 | 206 | 652 | 2,301 |
| 7. วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด | 189 | - | - | 189 | - | - | - | - | 189 |
| 8. วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย | 215 | 146 | 104 | 465 | 114 | 43 | 12 | 169 | 634 |
| 9. วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี | 652 | 481 | 384 | 1,517 | 273 | 289 | 223 | 785 | 2,302 |
| 10. วิทยาลัยเทคนิคตราด | 317 | 340 | 251 | 908 | 172 | 193 | 132 | 497 | 1,405 |
| 11. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก | 493 | 422 | 359 | 1,274 | 310 | 324 | 231 | 865 | 2,139 |
| 12. วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว | 324 | 252 | 233 | 809 | 165 | 196 | 184 | 545 | 1,354 |
| รวมทั้งสิ้น | 5,810 | 4,718 | 4,052 | 14,580 | 1,781 | 1,631 | 1,391 | 4,803 | 19,383 |

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากประชากรทั้งสิ้น โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มประชากร

2. ใช้ค่าตามกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 390 คน มากำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสุ่มตามสัดส่วนของนักเรียน โดยเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างขนาดที่พอดีกับกลุ่มประชากรในแต่ละวิทยาลัยเทคนิค โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนของแต่ละวิทยาลัย} = \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ประชากรของแต่ละวิทยาลัย}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

3. แบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนในแต่ละสถานศึกษา ตามสัดส่วนของเพศ

4. ดำเนินการสุ่มอย่างง่ายนักเรียนในแต่ละสถานศึกษา

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานศึกษา และเพศ

| สถานศึกษา | เพศชาย | | เพศหญิง | | รวมทั้งสิ้น | |
|-----------------------------|---------|---------------|---------|---------------|-------------|---------------|
| | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
| 1. วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา | 1,215 | 24 | - | - | 1,215 | 24 |
| 2. วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ | 1,236 | 25 | - | - | 1,236 | 25 |
| 3. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี | 1,787 | 36 | 1,152 | 23 | 2,939 | 59 |
| 4. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี | 1,906 | 38 | - | - | 1,906 | 38 |
| 5. วิทยาลัยเทคนิคสตั๊มป์ | 1,625 | 33 | 138 | 3 | 1,763 | 36 |
| 6. วิทยาลัยเทคนิคระยอง | 1,649 | 33 | 652 | 13 | 2,301 | 46 |
| 7. วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด | 189 | 4 | - | - | 189 | 4 |
| 8. วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย | 465 | 9 | 169 | 3 | 634 | 12 |
| 9. วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี | 1,517 | 31 | 785 | 16 | 2,302 | 49 |
| 10. วิทยาลัยเทคนิคตราด | 908 | 18 | 497 | 10 | 1,405 | 28 |
| 11. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก | 1,274 | 26 | 865 | 18 | 2,139 | 44 |
| 12. วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว | 809 | 16 | 545 | 11 | 1,354 | 27 |
| รวมทั้งสิ้น | 14,580 | 293 | 4,803 | 97 | 19,383 | 390 |

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุระหว่าง 12 - 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 52 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านความดี มีจำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วยด้านย่อย ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 1 - 6
2. การเห็นใจผู้อื่น มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 7 - 12
3. ความรับผิดชอบ มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 13 - 18

ด้านความเก่ง มีจำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วยด้านย่อย ดังนี้

1. การมีแรงจูงใจ มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 19 - 24
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 25 - 30
3. สัมพันธภาพ มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 31 - 36

ด้านความสุข มีจำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วยด้านย่อย ดังนี้

1. ความภูมิใจในตนเอง มีจำนวน 4 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 37 - 40
2. ความพอใจในชีวิต มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 41 - 46
3. ความสุขสงบทางใจ มีจำนวน 6 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 47 - 52

ซึ่งลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ โดยการให้คะแนนของแต่ละข้อคำถาม จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นเชิงบวก ประกอบไปด้วยข้อที่ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49 และ 50 จะให้ระดับคะแนนดังนี้

| | |
|--------------|----------------------|
| ไม่จริง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 |
| จริงบางครั้ง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 |
| ค่อนข้างจริง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3 |
| จริงมาก | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4 |

กลุ่มที่ 2 ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นเชิงลบ ประกอบไปด้วยข้อที่ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51 และ 52 จะให้ระดับคะแนน ดังนี้

| | |
|--------------|----------------------|
| ไม่จริง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4 |
| จริงบางครั้ง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3 |
| ค่อนข้างจริง | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 |
| จริงมาก | ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 |

3.2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุระหว่าง 12 – 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งแบบประเมินดังกล่าวได้ดำเนินการวัดค่าความเที่ยงจากประชาชนทั่วไป ได้ค่าดังนี้ (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 50)

| | | |
|----------|---------|------|
| ด้านดี | เท่ากับ | 0.75 |
| ด้านเก่ง | เท่ากับ | 0.76 |
| ด้านสุข | เท่ากับ | 0.81 |
| ภาพรวม | เท่ากับ | 0.85 |

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ที่วิทยาลัยเทคนิคตราด วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยเทคนิคนครนายก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน หลังจากนั้นนำผลการทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient) ดังสูตร (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

| | | |
|-------|--------------|---|
| เมื่อ | α | แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม |
| | K | แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม |
| | $\sum s_i^2$ | แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ |
| | s^2 | แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ |

โดยได้ค่าความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

| | | |
|----------|---------|------|
| ด้านดี | เท่ากับ | 0.68 |
| ด้านเก่ง | เท่ากับ | 0.84 |
| ด้านสุข | เท่ากับ | 0.89 |
| ภาพรวม | เท่ากับ | 0.74 |

จากนั้นจัดพิมพ์แบบประเมิน เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตอธิบดีกรมอาชีวศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง
2. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคที่เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง
3. จัดส่งและขอรับแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์คืน จากวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 390 ชุด และขอรับแบบประเมินคืนทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบซองเปล่าจำหน่ายของถึงตัวผู้วิจัยเอง พร้อมติดแสตมป์ เพื่อให้วิทยาลัยเทคนิคสะดวกต่อการจัดส่งแบบประเมินคืน ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินคืนกลับมาจำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.92

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบทดสอบที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยวิธีหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ใน 3 ด้าน คือ ด้านความดี ความเก่ง และความสุข วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - ด้านความดี
 1. การควบคุมตนเอง มีช่วงคะแนนปกติคือ 14 – 18
 2. การเห็นใจผู้อื่น มีช่วงคะแนนปกติคือ 16 – 20
 3. ความรับผิดชอบ มีช่วงคะแนนปกติคือ 16 – 22

ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีช่วงคะแนนปกติคือ 14 – 20
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีช่วงคะแนนปกติคือ 13 – 19
3. สัมพันธภาพ มีช่วงคะแนนปกติคือ 14 – 20

ด้านความสุข

1. ความภูมิใจในตนเอง มีช่วงคะแนนปกติคือ 9 – 13
2. ความพอใจในชีวิต มีช่วงคะแนนปกติคือ 16 – 22
3. ความสุขสงบทางใจ มีช่วงคะแนนปกติคือ 15 – 21

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนตัวแปรของกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนรวมของกลุ่มตัวอย่าง}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและเรียบเรียง โดยแบ่ง 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ และอายุ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

| ข้อมูลทั่วไป | n = 378 | ร้อยละ |
|--------------|---------|--------|
| เพศ | | |
| ชาย | 286 | 75.66 |
| หญิง | 92 | 24.34 |
| อายุ | | |
| 15 ปี | 149 | 39.23 |
| 16 ปี | 124 | 32.82 |
| 17 ปี | 105 | 27.95 |

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเพศชายร้อยละ 75.66 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 24.34 มีอายุ 15 ปี ร้อยละ 39.23 อายุ 16 ปี ร้อยละ 32.82 และอายุ 17 ปี ร้อยละ 27.95

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ในภาพรวม

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 12 | 3.17 | 309 | 81.75 | 57 | 15.08 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 43 | 11.38 | 328 | 86.77 | 7 | 1.85 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 173 | 45.77 | 205 | 54.23 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 38 | 10.05 | 340 | 89.95 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 200 | 52.91 | 178 | 47.09 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 213 | 56.35 | 165 | 43.64 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 10 | 2.65 | 324 | 85.71 | 44 | 11.64 |
| 2. พอใจชีวิต | 170 | 44.97 | 208 | 43.65 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 35 | 9.26 | 343 | 90.74 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ด้านความดี (1) การควบคุมตนเอง มี
นักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 12 คน (ร้อยละ 3.17) เท่ากับเกณฑ์ 309 คน (ร้อยละ 81.75)
สูงกว่าเกณฑ์ 57 คน (ร้อยละ 15.08) (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน
(ร้อยละ 11.38) เท่ากับเกณฑ์ 328 คน (ร้อยละ 86.77) และสูงกว่าเกณฑ์ 7 คน (ร้อยละ 1.85)
(3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 173 คน (ร้อยละ 45.77) เท่ากับเกณฑ์ 205
คน (ร้อยละ 54.23) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง (1) การมีแรงจูงใจ มี
นักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน (ร้อยละ 10.05) เท่ากับเกณฑ์ 340 คน (ร้อยละ 89.95)
ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่า
เกณฑ์ 200 คน (ร้อยละ 52.91) เท่ากับเกณฑ์ 178 คน (ร้อยละ 47.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนน

สูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 213 คน (ร้อยละ 56.35) เท่ากับ เกณฑ์ 165 คน (ร้อยละ 43.65) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข (1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 10 คน (ร้อยละ 2.65) เท่ากับเกณฑ์ 324 คน (ร้อยละ 85.71) สูงกว่าเกณฑ์ 44 คน (ร้อยละ 11.64) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 170 คน (ร้อยละ 44.97) เท่ากับเกณฑ์ 208 คน (ร้อยละ 55.03) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 35 คน (ร้อยละ 9.26) เท่ากับเกณฑ์ 343 คน (ร้อยละ 90.74) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศ และ
อายุ

ตารางที่ 4.3 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศชาย

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 12 | 4.19 | 241 | 84.27 | 33 | 11.54 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 43 | 15.03 | 239 | 83.57 | 4 | 1.40 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 98 | 34.27 | 188 | 65.73 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 19 | 6.64 | 267 | 93.36 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 123 | 43.01 | 163 | 56.99 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 213 | 74.48 | 73 | 25.52 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 1 | 0.35 | 242 | 84.62 | 43 | 15.03 |
| 2. พอใจชีวิต | 109 | 38.11 | 177 | 61.89 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 26 | 9.09 | 260 | 90.91 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชาย ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ด้านความดี (1) การควบคุมตนเอง มี
นักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 12 คน (ร้อยละ 4.19) เท่ากับเกณฑ์ 241 คน (ร้อยละ 84.27)
สูงกว่าเกณฑ์ 33 คน (ร้อยละ 11.54) (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน
(ร้อยละ 15.03) เท่ากับเกณฑ์ 239 คน (ร้อยละ 83.57) และสูงกว่าเกณฑ์ 4 คน (ร้อยละ 1.40)
(3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 98 คน (ร้อยละ 34.27) เท่ากับเกณฑ์ 188
คน (ร้อยละ 65.73) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง (1) การมีแรงจูงใจ มี
นักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 6.64) เท่ากับเกณฑ์ 267 คน (ร้อยละ 93.36) ไม่มี
นักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์

123 คน (ร้อยละ 43.01) เท่ากับเกณฑ์ 163 คน (ร้อยละ 56.99) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 213 คน (ร้อยละ 74.48) เท่ากับเกณฑ์ 73 คน (ร้อยละ 25.52) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข (1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.35) เท่ากับเกณฑ์ 242 คน (ร้อยละ 84.62) สูงกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 15.03) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 109 คน (ร้อยละ 38.11) เท่ากับเกณฑ์ 177 คน (ร้อยละ 61.89) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 26 คน (ร้อยละ 9.09) เท่ากับเกณฑ์ 260 คน (ร้อยละ 90.91) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศหญิง

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 0 | 0 | 68 | 73.91 | 24 | 26.09 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 0 | 0 | 89 | 96.74 | 3 | 3.26 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 75 | 81.52 | 17 | 18.48 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 19 | 20.65 | 73 | 79.35 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 77 | 83.70 | 15 | 16.30 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 0 | 0 | 92 | 100 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 9 | 9.78 | 82 | 89.13 | 1 | 1.09 |
| 2. พอใจชีวิต | 61 | 66.30 | 31 | 33.70 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 9 | 9.78 | 83 | 90.22 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนหญิง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ด้านความดี (1) การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 68 คน (ร้อยละ 73.91) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 26.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 89 คน (ร้อยละ 96.74) และสูงกว่าเกณฑ์ 3 คน (ร้อยละ 3.26) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 75 คน (ร้อยละ 81.52) เท่ากับเกณฑ์ 17 คน (ร้อยละ 18.48) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง (1) การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 20.65) เท่ากับเกณฑ์ 73 คน (ร้อยละ 79.35) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 77 คน (ร้อยละ 83.70) เท่ากับเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 16.30) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 92 คน (ร้อยละ 100.00) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข (1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 9 คน (ร้อยละ 9.78) เท่ากับเกณฑ์ 82 คน (ร้อยละ 89.13) สูงกว่าเกณฑ์ 1 คน

(ร้อยละ 1.09) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 61 คน (ร้อยละ 66.30) เท่ากับ เกณฑ์ 31 คน (ร้อยละ 33.70) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มี คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 9 คน (ร้อยละ 9.78) เท่ากับเกณฑ์ 83 คน (ร้อยละ 90.22) และไม่มีนักเรียนที่ มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 4.5 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 15 ปี

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 0 | 0 | 125 | 83.89 | 24 | 16.11 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 22 | 14.77 | 125 | 83.89 | 2 | 1.34 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 50 | 33.56 | 99 | 66.44 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 17 | 11.41 | 132 | 88.59 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 48 | 32.21 | 101 | 67.79 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 110 | 73.83 | 39 | 26.17 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 1 | 0.67 | 124 | 83.22 | 24 | 16.11 |
| 2. พอใจชีวิต | 55 | 36.91 | 94 | 63.09 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 18 | 12.08 | 131 | 87.92 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีอายุ 15 ปี ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความดี (1) การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 125 คน (ร้อยละ 83.89) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 16.11) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 22 คน (ร้อยละ 14.77) เท่ากับเกณฑ์ 125 คน (ร้อยละ 83.89) และสูงกว่าเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 1.34) (3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 50 คน (ร้อยละ 33.56) เท่ากับเกณฑ์ 99 คน (ร้อยละ 66.44) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง (1) การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 17 คน (ร้อยละ 11.41) เท่ากับเกณฑ์ 132 คน (ร้อยละ 88.59) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 48 คน (ร้อยละ 32.21) เท่ากับเกณฑ์ 101 คน (ร้อยละ 67.79) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 110 คน (ร้อยละ 73.83) เท่ากับเกณฑ์ 39 คน (ร้อยละ 26.17) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข (1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.67) เท่ากับเกณฑ์ 124

คน (ร้อยละ 83.22) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 16.11) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 55 คน (ร้อยละ 36.91) เท่ากับเกณฑ์ 94 คน (ร้อยละ 63.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 18 คน (ร้อยละ 12.08) เท่ากับเกณฑ์ 131 คน (ร้อยละ 87.92) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 4.6 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2561

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 0 | 0 | 103 | 83.06 | 21 | 16.94 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 18 | 14.52 | 104 | 83.87 | 2 | 1.61 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 42 | 33.87 | 82 | 66.13 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 13 | 10.48 | 111 | 89.52 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 46 | 37.10 | 78 | 62.90 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 91 | 73.39 | 33 | 26.61 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 1 | 0.81 | 104 | 83.87 | 19 | 15.32 |
| 2. พอใจชีวิต | 45 | 36.29 | 79 | 63.71 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 16 | 12.90 | 108 | 87.10 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ที่มีอายุ 16 ปี ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความดี (1) การควบคุม
ตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 103 คน (ร้อยละ 83.06) สูงกว่าเกณฑ์ 21 คน (ร้อยละ
16.94) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์
18 คน (ร้อยละ 14.52) เท่ากับเกณฑ์ 104 คน (ร้อยละ 83.87) และสูงกว่าเกณฑ์
2 คน (ร้อยละ 1.61) (3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 42 คน (ร้อยละ 33.87)
เท่ากับเกณฑ์ 82 คน (ร้อยละ 66.13) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง
(1) การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 13 คน (ร้อยละ 10.48) เท่ากับเกณฑ์ 111 คน
(ร้อยละ 89.52) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มี
คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 46 คน (ร้อยละ 37.10) เท่ากับเกณฑ์ 78 คน (ร้อยละ 62.90) ไม่มีนักเรียนที่มี
คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 91 คน (ร้อยละ 73.39)
เท่ากับเกณฑ์ 33 คน (ร้อยละ 26.61) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข
(1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.81) เท่ากับเกณฑ์ 104

คน (ร้อยละ 83.87) สูงกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 15.32) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 45 คน (ร้อยละ 36.29) เท่ากับเกณฑ์ 79 คน (ร้อยละ 63.71) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 16 คน (ร้อยละ 12.90) เท่ากับเกณฑ์ 108 คน (ร้อยละ 87.10) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 4.7 แสดงคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้ จำแนกตามอายุ 17 ปี

| รายการ | ต่ำกว่าเกณฑ์ | | เท่ากับเกณฑ์ | | สูงกว่าเกณฑ์ | |
|---------------------------|--------------|--------|--------------|--------|--------------|--------|
| | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ | ความถี่ | ร้อยละ |
| <u>ด้านความดี</u> | | | | | | |
| 1. การควบคุมตนเอง | 0 | 0 | 87 | 82.86 | 18 | 17.14 |
| 2. การเห็นใจผู้อื่น | 15 | 14.29 | 88 | 83.81 | 2 | 1.90 |
| 3. ความรับผิดชอบ | 38 | 36.19 | 67 | 63.81 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความเก่ง</u> | | | | | | |
| 1. การมีแรงจูงใจ | 8 | 7.62 | 97 | 92.38 | 0 | 0 |
| 2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา | 43 | 40.95 | 62 | 59.05 | 0 | 0 |
| 3. สัมพันธภาพ | 79 | 75.24 | 26 | 24.76 | 0 | 0 |
| <u>ด้านความสุข</u> | | | | | | |
| 1. ความภูมิใจตนเอง | 1 | 0.95 | 90 | 85.71 | 14 | 13.33 |
| 2. พอใจชีวิต | 37 | 35.24 | 68 | 64.76 | 0 | 0 |
| 3. สุขสงบทางใจ | 15 | 14.29 | 90 | 85.71 | 0 | 0 |

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีอายุ 17 ปี ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้ ด้านความดี (1) การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 87 คน (ร้อยละ 82.86) สูงกว่าเกณฑ์ 18 คน (ร้อยละ 17.14) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (2) การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 14.29) เท่ากับเกณฑ์ 88 คน (ร้อยละ 83.81) และสูงกว่าเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 1.90) (3) ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน (ร้อยละ 36.19) เท่ากับเกณฑ์ 67 คน (ร้อยละ 63.81) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความเก่ง (1) การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 8 คน (ร้อยละ 7.62) เท่ากับเกณฑ์ 97 คน (ร้อยละ 92.38) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (2) การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 40.95) เท่ากับเกณฑ์ 62 คน (ร้อยละ 59.05) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 79 คน (ร้อยละ 75.24) เท่ากับเกณฑ์ 26 คน (ร้อยละ 24.76) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ด้านความสุข (1) ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.95) เท่ากับเกณฑ์ 90 คน

(ร้อยละ 85.71) สูงกว่าเกณฑ์ 14 คน (ร้อยละ 13.33) (2) พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 37 คน (ร้อยละ 35.24) เท่ากับเกณฑ์ 68 คน (ร้อยละ 64.76) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ (3) สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 14.29) เท่ากับเกณฑ์ 90 คน (ร้อยละ 85.71) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศ และอายุ

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยมีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 19,383 คน ประกอบด้วยประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 14,580 คน และประเภทวิชาพาณิชยกรรม 4,803 คน ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ของ Taro Yamane

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุระหว่าง 12 – 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 52 ข้อ โดยจะแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความดี 18 ข้อ ด้านความเก่ง 18 ข้อ และด้านความสุข 16 ข้อ ซึ่งลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ โดยการให้คะแนนของแต่ละข้อคำถาม จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นเชิงบวก และกลุ่มที่ 2 ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นเชิงลบ

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตจากผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 390 ชุด แต่ได้รับคืนกลับมา จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.92

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบทดสอบที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติและนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยวิธีหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ใน 3 ด้าน คือ ด้านความดี ความเก่ง และความสุข วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

5.1.6.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 12 คน (ร้อยละ 3.17) เท่ากับเกณฑ์ 309 คน (ร้อยละ 81.75) สูงกว่าเกณฑ์ 57 คน (ร้อยละ 15.08)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 11.38) เท่ากับเกณฑ์ 328 คน (ร้อยละ 86.77) และสูงกว่าเกณฑ์ 7 คน (ร้อยละ 1.85)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 173 คน (ร้อยละ 45.77) เท่ากับเกณฑ์ 205 คน (ร้อยละ 54.23) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน (ร้อยละ 10.05) เท่ากับเกณฑ์ 340 คน (ร้อยละ 89.95) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 200 คน (ร้อยละ 52.91) เท่ากับเกณฑ์ 178 คน (ร้อยละ 47.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 213 คน (ร้อยละ 56.35) เท่ากับเกณฑ์ 165 คน (ร้อยละ 43.65) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 10 คน (ร้อยละ 2.65) เท่ากับเกณฑ์ 324 คน (ร้อยละ 85.71) สูงกว่าเกณฑ์ 44 คน (ร้อยละ 11.64)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 170 คน (ร้อยละ 44.97) เท่ากับเกณฑ์ 208 คน (ร้อยละ 55.03) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 35 คน (ร้อยละ 9.26) เท่ากับเกณฑ์ 343 คน (ร้อยละ 90.74) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.1.6.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามเพศ

5.1.6.2.1 จำแนกตามเพศชาย

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 12 คน (ร้อยละ 4.19) เท่ากับเกณฑ์ 241 คน (ร้อยละ 84.27) สูงกว่าเกณฑ์ 33 คน (ร้อยละ 11.54)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 15.03) เท่ากับเกณฑ์ 239 คน (ร้อยละ 83.57) และสูงกว่าเกณฑ์ 4 คน (ร้อยละ 1.40)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 98 คน (ร้อยละ 34.27) เท่ากับเกณฑ์ 188 คน (ร้อยละ 65.73) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 6.64) เท่ากับเกณฑ์ 267 คน (ร้อยละ 93.36) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 123 คน (ร้อยละ 43.01) เท่ากับเกณฑ์ 163 คน (ร้อยละ 56.99) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 213 คน (ร้อยละ 74.48) เท่ากับเกณฑ์ 73 คน (ร้อยละ 25.52) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.35) เท่ากับเกณฑ์ 242 คน (ร้อยละ 84.62) สูงกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 15.03)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 109 คน (ร้อยละ 38.11) เท่ากับเกณฑ์ 177 คน (ร้อยละ 61.89) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 26 คน (ร้อยละ 9.09) เท่ากับเกณฑ์ 260 คน (ร้อยละ 90.91) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.1.6.2.2 จำแนกตามเพศหญิง

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 68 คน (ร้อยละ 73.91) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 26.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 89 คน (ร้อยละ 96.74) และสูงกว่าเกณฑ์ 3 คน (ร้อยละ 3.26) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 75 คน (ร้อยละ 81.52) เท่ากับเกณฑ์ 17 คน (ร้อยละ 18.48) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจมีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 20.65) เท่ากับเกณฑ์ 73 คน (ร้อยละ 79.35) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 77 คน (ร้อยละ 83.70) เท่ากับเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 16.30) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนเท่ากับเกณฑ์ 92 คน (ร้อยละ 100.00) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 9 คน (ร้อยละ 9.78) เท่ากับเกณฑ์ 82 คน (ร้อยละ 89.13) สูงกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 1.09)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 61 คน (ร้อยละ 66.30) เท่ากับเกณฑ์ 31 คน (ร้อยละ 33.70) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 9 คน (ร้อยละ 9.78) เท่ากับเกณฑ์ 83 คน (ร้อยละ 90.22) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.1.6.3 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอายุ

5.1.6.3.1 จำแนกตามอายุ 15 ปี

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 0 คน (ร้อยละ 0) เท่ากับ เกณฑ์ 125 คน (ร้อยละ 83.89) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 16.11)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 22 คน (ร้อยละ 14.77) เท่ากับ เกณฑ์ 125 คน (ร้อยละ 83.89) และสูงกว่าเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 1.34)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 50 คน (ร้อยละ 33.56) เท่ากับ เกณฑ์ 99 คน (ร้อยละ 66.44) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 17 คน (ร้อยละ 11.41) เท่ากับ เกณฑ์ 132 คน (ร้อยละ 88.59) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 48 คน (ร้อยละ 32.21) เท่ากับ เกณฑ์ 101 คน (ร้อยละ 67.79) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 110 คน (ร้อยละ 73.83) เท่ากับ เกณฑ์ 39 คน (ร้อยละ 26.17) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.67) เท่ากับ เกณฑ์ 124 คน (ร้อยละ 83.22) สูงกว่าเกณฑ์ 24 คน (ร้อยละ 16.11)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 55 คน (ร้อยละ 36.91) เท่ากับ เกณฑ์ 94 คน (ร้อยละ 63.09) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 18 คน (ร้อยละ 12.08) เท่ากับ เกณฑ์ 131 คน (ร้อยละ 87.92) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.1.6.3.2 จำแนกตามอายุ 16 ปี

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 0 คน (ร้อยละ 0) เท่ากับ เกณฑ์ 103 คน (ร้อยละ 83.06) สูงกว่าเกณฑ์ 21 คน (ร้อยละ 16.94)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 18 คน (ร้อยละ 14.52) เท่ากับ เกณฑ์ 104 คน (ร้อยละ 83.87) และสูงกว่าเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 1.61)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 42 คน (ร้อยละ 33.87) เท่ากับ เกณฑ์ 82 คน (ร้อยละ 66.13) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 13 คน (ร้อยละ 10.48) เท่ากับ เกณฑ์ 111 คน (ร้อยละ 89.52) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 46 คน (ร้อยละ 37.10) เท่ากับ เกณฑ์ 78 คน (ร้อยละ 62.90) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 91 คน (ร้อยละ 73.39) เท่ากับ เกณฑ์ 33 คน (ร้อยละ 26.61) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.81) เท่ากับ เกณฑ์ 104 คน (ร้อยละ 83.87) สูงกว่าเกณฑ์ 19 คน (ร้อยละ 15.32)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 45 คน (ร้อยละ 36.29) เท่ากับ เกณฑ์ 79 คน (ร้อยละ 63.71) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 16 คน (ร้อยละ 12.90) เท่ากับ เกณฑ์ 108 คน (ร้อยละ 87.10) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.1.6.3.3 จำแนกตามอายุ 17 ปี

โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

(1) ด้านความดี

1. การควบคุมตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 0 คน (ร้อยละ 0) เท่ากับ เกณฑ์ 87 คน (ร้อยละ 82.86) สูงกว่าเกณฑ์ 18 คน (ร้อยละ 17.14)
2. การเห็นใจผู้อื่น มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 14.29) เท่ากับ เกณฑ์ 88 คน (ร้อยละ 83.81) และสูงกว่าเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 1.90)
3. ความรับผิดชอบ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน (ร้อยละ 36.19) เท่ากับ เกณฑ์ 67 คน (ร้อยละ 63.81) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(2) ด้านความเก่ง

1. การมีแรงจูงใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 8 คน (ร้อยละ 7.62) เท่ากับ เกณฑ์ 97 คน (ร้อยละ 92.38) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
2. การตัดสินใจและแก้ปัญหา มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 43 คน (ร้อยละ 40.95) เท่ากับ เกณฑ์ 62 คน (ร้อยละ 59.05) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สัมพันธภาพ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 79 คน (ร้อยละ 75.24) เท่ากับ เกณฑ์ 26 คน (ร้อยละ 24.76) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

(3) ด้านความสุข

1. ความภูมิใจตนเอง มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 คน (ร้อยละ 0.95) เท่ากับ เกณฑ์ 90 คน (ร้อยละ 85.71) สูงกว่าเกณฑ์ 14 คน (ร้อยละ 13.33)
2. พอใจชีวิต มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 37 คน (ร้อยละ 35.24) เท่ากับ เกณฑ์ 68 คน (ร้อยละ 64.76) ไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์
3. สุขสงบทางใจ มีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ 15 คน (ร้อยละ 14.29) เท่ากับ เกณฑ์ 90 คน (ร้อยละ 85.71) และไม่มีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ด้านความดี

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในด้านความดีแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รวมถึงมีความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 81.75 และ 86.77 แต่จะเห็นได้ว่านักเรียนชายบางส่วนที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี ยังขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง และการเห็นใจผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 4.19 ทั้งนี้เพราะว่าวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย และอารมณ์สูง นักเรียนบางคนอาจจะปรับตัวได้ดี แต่บางคนอาจจะปรับตัวได้ไม่ดี จนเป็นที่มาของปัญหาต่าง ๆ ของสังคม และประเทศชาติ เช่น การทะเลาะวิวาท การใช้สารเสพติด ปัญหาการเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่สร้างปัญหาจะไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาว่าจะสร้างปัญหาให้กับสังคม หรือประเทศชาติมากน้อยเพียงไร นั้นหมายความว่านักเรียนกลุ่มนี้ยังขาดความรับผิดชอบอยู่มากทีเดียว ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี ส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 45.77 ดังจะเห็นได้จาก ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2538 : 55) พบว่า วัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 14 – 19 ปี จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านรูปร่าง สัดส่วน ทั้งภายในและสรีระภายนอก ต้องการอาหาร และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ สิ่งเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวล ทำให้ขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการขาดสมาธิ เพื่อที่จะตัดสินใจแก้ปัญหา และขาดความรับผิดชอบ

5.2.2 ด้านความเก่ง

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในด้านความเก่งแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 89.95 มีความสามารถในการรู้จักสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง รู้ที่จะสร้างขวัญและกำลังใจ มีความใฝ่ฝัน มีความมุ่งหวังที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย แต่ยังขาดความสามารถในการตัดสินใจที่จะแก้ปัญหา ไม่รับรู้ ไม่เข้าใจปัญหา และไม่มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ไม่รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะจากการเปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็วของวัยรุ่น ทั้งลักษณะภายในและภายนอก ส่งผลต่อสภาวะอารมณ์ของวัยรุ่น ซึ่งพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับพันธุกรรม พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก เด็กที่ขาดความรักความเข้าใจระหว่างพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานที่ทำให้เด็กมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคง ขาดความเชื่อมั่น เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านอย่างมากมาย จึงทำให้อารมณ์หวั่นไหวง่าย ส่งผลให้มองโลกในแง่ร้าย โกรธ เกลียด อิจฉาริษยา และก้าวร้าวง่าย ดังจะ

ดังจะเห็นได้จาก จิวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 95) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง อารมณ์ของวัยรุ่นว่า เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย รูปร่าง ทั้งภายนอกและภายใน เป็น สิ่งที่มีผลต่อการแปรปรวนของอารมณ์การขยายตัวของกระเพาะอาหารทำให้กินจุ ต้องการพักผ่อน มาก ทำให้วัยรุ่นคิดหรือต้องการทำตามแบบผู้ใหญ่ แต่มักหาจุดความเหมาะสมไม่ได้เพราะความไม่ เข้าใจสังคม และเกิดความไม่แน่ใจในการที่จะปรับตัวให้เหมาะสมในสังคม จึงทำให้วัยรุ่นหุนหันรุนแรง มีความรู้สึกหงุดหงิดง่าย วิตกกังวล เครียด เกรงว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้วัยรุ่น เกิดความคับข้องใจเสมอ จึงทำให้วัยรุ่นมักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุทาง อารมณ์ได้ง่าย

5.2.3 ด้านความสุข

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในด้านความสุขแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.71 มีความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ร้อยละ 90.74 มีความสุขสงบทางใจรู้จัก เสริมสร้างกิจกรรมให้ตนเอง ผ่อนคลายมีความสุขสงบทางจิตใจ แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 44.97 ยังไม่พึงพอใจในชีวิตหรือสิ่งที่ตนมีอยู่ ทั้งนี้เพราะว่าวัยรุ่น อารมณ์เป็นปัญหาสำคัญมาก การ กระทำต่าง ๆ ของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ หากมีอุปสรรคหรือถูกขัดขวางจะเกิด อารมณ์แปรปรวนมากกว่าปกติ ดังจะเห็นได้จาก ญาดา หลาวเพชร (2544 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า วัย รุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมีรูปร่างเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบผู้ใหญ่จึงทำให้วัยรุ่นสนใจ ตนเองมากขึ้นมองเห็นคุณค่าของตนเอง การขยายตัวของกระเพาะอาหารทำให้เด็กทานอาหารมาก ขึ้นและต้องการพักผ่อนอย่างเพียงพอเมื่อเด็กมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอจะทำให้อารมณ์ไม่เสีย ไม่ หงุดหงิดหรือโมโหง่าย เด็กก็จะมีมีความสุขสงบทางจิตใจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย เทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปร สองตัวแปรคือ เพศ และอายุ ซึ่งพบว่า เพศชาย และเพศหญิง ยังขาดความรับผิดชอบหรือขาดความดีมีน้ำใจ ไม่มีทักษะในการตัดสินใจที่ จะแก้ปัญหา ขาดความสุขหรือความพึงพอใจในชีวิต จากการศึกษาโดยจำแนกตามอายุ พบว่านัก เรียนที่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 17 ปี มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นในวิทยาลัย เทคนิคเขตการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรจะมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้

เป็นประโยชน์ รู้จักสามัคคี และมีความสุขกับการได้ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมทางด้านทักษะ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ กิจกรรมด้านนันทนาการ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีน้ำใจ มีสมาธิและมีความสุขกับการทำกิจกรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา วิชาชีพในรายด้าน
2. ควรมีการนำเอาปัจจัยด้านอื่น ๆ อาทิ ด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านสังคม มาเป็นตัวแปรในการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนวิชาชีพด้วย

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. 2543. รายงานวิจัย การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ
ประชาชนไทย อายุ 12-17 ปี. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- กรมสุขภาพจิต. 2543. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี เรื่องสุขภาพจิตดีด้วย
อิคิว. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต
- กรมอาชีวศึกษา. 2542. **คู่มือบูรณาการคุณภาพ จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ในการเรียนการสอนอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา
- กรมอาชีวศึกษา. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 คุรุสภา.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ :
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คุณธรรม ศัลยพงษ์. 2542. **"การศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของนักศึกษาระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในมหาวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขต
 กรุงเทพมหานคร" ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527. **พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู.** กรุงเทพฯ : มิตรนราการ
 พิมพ์
- ญาดา หลาวเพชร. 2544. **"บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา กับความเฉลียวฉลาดทาง
 อารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร" ปรินญาณิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- ทศพร สุขประเสริฐสุข. 2543. **"ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา," พฤติกรรมศาสตร์.
 5(1) : 19-35**
- เทอดศักดิ์ เดชคง. 2542. **จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติปัญญา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 มติชน
- นรา สมประสงค์. 2538. **การพัฒนาการสอน,ประมวลสาระชุดวิชา เล่ม 2 หน่วยที่ 5-8.**
 นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิตยา คชภักดี. 2542. **"EQ กับความสำเร็จในชีวิต," Life & Family. หน้า 109-112**

- นิสรา คำมณี. "ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม" ปรินญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นวลผอง รังสิกรรพุม. 2541. "คุณลักษณะที่พึงประสงค์และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เขตการศึกษา 10" ปรินญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญเทียม เจริญยิ่ง. 2535. **ยุทธศาสตร์เชิงรุกของกรมอาชีวศึกษาในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาฉบับที่ 7**. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา
- ประมวล ดิคคินสัน. 2520. **วัยพัฒนาจิตวิทยาการวัยรุ่น-วัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร์พิทยา
- ประมวล ดิคคินสัน. 2520. **วัยหนุ่มสาว วัยสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร์พิทยา.
- ประยูร ศรีประสาธน์. 2535. **ความสามารถและคุณลักษณะในการทำงานของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประสาท อิศรปรีดา. 2523. **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ. 2538. **พัฒนาการของพฤติกรรมมนุษย์, เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 1-8**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543. **การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539. **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี.
- เมธี ปิลันธนานนท์. 2533. **การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา แพทยานันท์. 2542. "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมและความผาสุกทางจิตวิญญาณกับเชาวน์อารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข" วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรบัณฑิต (การพยาบาลศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลล. 2542. "การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน," **พฤติกรรมศาสตร์**. 5(1) : 37-52

- วีระวัฒน์ บัณฑิตามัย. 2542. **ดัชนีวัดความสุขความสำเร็จในชีวิต**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539. **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมพร ไชยะ. 2539. **การอาชีพศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมร ทองดี. 2538. **เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการของพฤติกรรมมนุษย์ หน่วยที่ 1-8**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Cronbach, Lee Joseph” 1970. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper.
- Cooper, R.K. &Sawaf, A. 1997. **A Executive EQ : Emotional Intelligence in leadership and Organization**. New York : Grosse Putnam.
- Goleman, D. 1995. **Emotional Intelligence : Why it can matter more than IQ**. New York : Bantam Books.
- Goleman, D. 1998. **Emotional Intelligence : Why it can matter more than IQ**. New York : Bantam Books.
- Good Corter V. 1975. **Dictionary of Education**. New York : McGraw Hill Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือราชการ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
ประกอบการทำวิจัย
เรื่อง
การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้แก่ นักศึกษา
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์
3. แบบสอบถามนี้ไม่กระทบกระเทือนต่อการเรียนของท่านแต่ประการใด

| ข้อ | คำถาม | ไม่จริง | จริงบ้าง ครั้ง | ค่อนข้าง จริง | จริงมาก |
|-----|---|---------|-------------------|------------------|---------|
| 1 | เวลาโกรธหรือไม่สบาย ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน | | | | |
| 2 | ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ | | | | |
| 3 | เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้ | | | | |
| 4 | ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ | | | | |
| 5 | ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย | | | | |
| 6 | เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจน ผู้อื่นยอมรับได้ | | | | |
| 7 | ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ฉันมีอาการเปลี่ยนแปลง | | | | |
| 8 | ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก | | | | |
| 9 | ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด | | | | |
| 10 | ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการ กระทำของฉัน | | | | |
| 11 | ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป | | | | |
| 12 | แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่น ที่ต้องการความช่วยเหลือ | | | | |
| 13 | เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส | | | | |
| 14 | ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน | | | | |
| 15 | เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้ | | | | |
| 16 | ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก | | | | |
| 17 | ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่ จะทำเพื่อส่วนรวม | | | | |
| 18 | ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น | | | | |

| ข้อ | คำถาม | ไม่จริง | จริงบ้าง ครั้ง | ค่อนข้าง จริง | จริงมาก |
|-----|--|---------|-------------------|------------------|---------|
| 19 | ฉันไม่รู้ว่าคุณเก่งเรื่องอะไร | | | | |
| 20 | แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้ | | | | |
| 21 | เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ | | | | |
| 22 | ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ | | | | |
| 23 | เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็ไม่ยอมแพ้ | | | | |
| 24 | เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ | | | | |
| 25 | ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอา เองตามใจชอบ | | | | |
| 26 | บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข | | | | |
| 27 | ฉันรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน | | | | |
| 28 | เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจ ได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง | | | | |
| 29 | ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย | | | | |
| 30 | ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับ ความเคยชินของฉัน | | | | |
| 31 | ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย | | | | |
| 32 | ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน | | | | |
| 33 | ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้ | | | | |
| 34 | ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน | | | | |
| 35 | เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผล เพียงพอ | | | | |
| 36 | เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขา ยอมรับได้ | | | | |

| ข้อ | คำถาม | ไม่จริง | จริงบ้าง ครั้ง | ค่อนข้าง จริง | จริงมาก |
|-----|---|---------|-------------------|------------------|---------|
| 37 | ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น | | | | |
| 38 | ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด | | | | |
| 39 | ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด | | | | |
| 40 | ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก | | | | |
| 41 | แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น | | | | |
| 42 | ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ | | | | |
| 43 | เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่อง ผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้ | | | | |
| 44 | ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวัดสุดสัปดาห์และ วันหยุดพักผ่อน | | | | |
| 45 | ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน | | | | |
| 46 | ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่ | | | | |
| 47 | ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย | | | | |
| 48 | เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ | | | | |
| 49 | เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้ | | | | |
| 50 | ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจาก ภาระหน้าที่ | | | | |
| 51 | ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่ง ที่ต้องการ | | | | |
| 52 | ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ | | | | |

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

วิชาญ อินปัญญา

นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือราชการ



ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายวิชาญ อินปัญญา รหัสประจำตัว 42064708 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาค ตะวันออก (A STUDY OF CERTIFICATE STUDENT'S EMOTIONAL QUOTIENT IN TECHNICAL COLLEGE THE EASTERN EDUCATION REGION)" โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. 2546

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ์ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย



ที่ ทม 1504 / 2389

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2389

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอลความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2389

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

↑ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
 3. หัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 เล่ม
 4. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 ในการทำวิจัยเรื่องนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

โดย นายวิชาญ อินปัญญา

87

1. วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
2. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
3. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก
4. วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา
5. วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์
6. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
7. วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ
8. วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
8. วิทยาลัยเทคนิคตราด
10. วิทยาลัยเทคนิคระยอง
11. วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิตจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครนายก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจุฬารัตน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

1 กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการผู้ดุษฎีศาสตราจารย์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสัทหีบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการผู้ดุษฎีศาสตราจารย์จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการอุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายใน
สถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325



ที่ ทม 1504 / 2508

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

| กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามและแบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิชาญ อินปัญญา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษาภาคตะวันออก” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายวิชาญ อินปัญญา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ประวัติผู้เขียน

| | |
|---------------------|---|
| ชื่อ-ชื่อสกุล | นายวิชาญ อินปัญญา |
| วัน เดือน ปี เกิด | 30 มิถุนายน 2517 |
| สถานที่เกิด | อำเภอจุน จังหวัดพะเยา |
| สถานที่อยู่ปัจจุบัน | บ้านเลขที่ 32/25 หมู่บ้านโสพิณ ถนนสุวินทวงศ์ แขวงลำด้อยตึง เขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร |
| สถานที่ทำงาน | บริษัท อาซาฮี กลาส แมชชีนเนอรี ประเทศไทย จำกัด แขวงบางแก้ว เขตบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ |
| ตำแหน่ง | วิศวกรเครื่องกล |
| ประวัติการศึกษา | ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ปีการศึกษา 2547 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง |